

Analys av ett svenskt ufo-fönster

Ett projektarbete av
Johan Gustavsson

Illustration Tobias Lindgren

Innehållsförteckning

Inledning	1
Definition av begreppet ufo-fönster	2
Projekt Kolmården.....	4
Jämförelseområde	6
Projekt Mien.....	7
Resultat från Projekt Mien	9
Sammanfattning av resultaten	10
Jämförelseanalys.....	10
Insamling av data	14
Analysmetod.....	14
Resultat.....	24
Slutdiskussion	30
Två rapporter från Kolmården	31
Två rapporter från Mien	32
Sammanfattning	34
Referenser	35
Bilaga 1 - Sammanställning av årsstatistik.....	36
Bilaga 2 - Källans trovärdighet.....	37

Inledning

I augusti 2015 genomförde UFO-Sverige ett fyra dagar långt dörrknackningsprojekt i sydöstra Södermanland och de östgötska delarna av Kolmårdenområdet i syfte att inhämta ett så stort antal rapporter som möjligt från området. Arbetet gick under namnet **Projekt Kolmården** på grund av att arbetet genomfördes i området kring Kolmårdensskogarna på gränsen mellan Östergötland och Södermanland. Projektet utgjorde startskottet för ett analysarbete av rapportutbudet i området som tidigare betecknats som ett så kallat ufo-fönster.

Begreppet **ufo-fönster** är något som har använts inom ufologin under många års tid och syftar överlag till ett specifikt område med ett förhöjt antal rapporter av luftburna föremål/fenomen. Begreppet myntades 1970 av den amerikanska ufologen John Keel i boken *Operation Trojan Horse*. Den här tidiga definitionen beskrev att de föremål/fenomen som observerades i fönsterområdena rörde sig inom ett område av ca 320 km och försvann därefter, samtidigt som fönsterområden ofta innehöll avvikande magnetiska värden i berggrunden¹. Ett flertal fönsterområden har därefter listats världen över och begreppet ufo-fönster har kommit att få ett etablerat fotfäste inom ufo-branschen som en beteckning på områden där det förekommer ett förhöjt antal rapporter. I en artikel i tidningen UFO-Aktuellt nr 3/96 listas följande exempel på fönsterområden världen över:

- Hessdalen, Norge
- Hokkaido, Japan
- Delstaterna Washington och Oregon, USA
- Toscana, Italien
- Minas Gerais, Brasilien
- Penninerna, England

I samma artikel nämns utöver sydöstra Södermanland även Martebo på Gotland och Dalarna som fönsterområden i Sverige. Fönsterområden uppges kunna förekomma oberoende av befolkningens mängd och även mindre befolkade områden såsom Hudson Valley i staten New York, USA och Nullarbor Plain, Australien har betecknats som fönsterområden².

Begreppet ufo-fönster förefaller vara ett relativt generellt begrepp och några tydliga kriterier för vad som ska definiera ett fönsterområde finns mig veterligen inte. Exempelvis så utgjorde inte John Keels begränsning till 320 km från fönsterområdets centrum samt förekomsten av magnetiska avvikelser något tydligt kriterium för vad som skulle definiera ett fönsterområde utan är snarare att betrakta som ett mönster som ufologer kunde förvänta sig att finna i ett fönsterområde. Även begreppet **flap** som avser ett förhöjt rapportantal inom ett specifikt område under en mer begränsad tid har likheter med begreppet fönsterområde, då båda dessa begrepp alltså avser ett förhöjt antal rapporter inom ett begränsat område.

Några tydliga kriterier för vad som ska definiera en flap finns mig veterligen inte heller och även frågan om vad som skiljer en flap från ett fönsterområde tycks vara något oklar. En väsentlig punkt som uppkommer när vi ska se till definitionen av ett fönsterområde är dock frågan om det totala antalet rapporter i råformat ska vara det som avgör om ett område ska klassas som ett fönsterområde, eller om det är det totala antalet rapporter av *svårförklarligt* slag som ska avgöra frågan. Den väsentliga frågan som varit föremål för undersökning i det här arbetet har dock varit om det förekommer, eller under någon tidigare period förekommit, ett förhöjt antal rapporter med högre märklighetsgrad i området. Det vill säga ett förhöjt antal av svårförklarliga rapporter som skulle kunna tyda på ett lokalt förekommande genuint fenomen av outforskat slag i området. Med anledning av detta så har begreppet ufo-fönster under det här arbetet definierats utifrån antalet svårförklarliga rapporter utan hänsyn till det totala rapportantalet i området.

Definition av begreppet ufo-fönster

I detta arbete har jag alltså valt att utgå från grundkriteriet att ett område ska utgöras av ett förhöjt antal *svårförklarliga* rapporter för att det ska kunna betecknas som ett fönsterområde. Området kring sydöstra Södermanland och Kolmården definierades som ett fönsterområde i två artiklar i UFO-Aktuellt av Carl Anton Mattsson och Dan Mattson³. Då analysarbetet alltså syftat till att kontrollera om det verkligen rör sig om ett ovanligt stort antal av svårförklarliga rapporter i sydöstra Södermanland och Kolmården, så är det nödvändigt att även sätta upp vissa närmare kriterier för vad som bör gälla för att ett område ska kallas för ett ufo-fönster. Då det enligt min vetskap saknas närmare kriterier för hur ett ufo-fönster ska definieras är vi därmed tvungna att skapa egna kriterier för hur ett sådant område bör definieras i Sverige. Kriterierna rekommenderas då se ut enligt nedan, och det är dessa kriterier som kommer att användas för att definiera begreppet ufo-fönster i detta arbete.

Kriterium 1

Området som utgör fönsterområdet ska geografiskt vara åtminstone grovt avgränsat men behöver inte vara strikt avgränsat. En gränsdragning måste av praktiska skäl alltid göras för fönsterområdet. Dock så är det viktigt att även låta fenomenets utbredning diktera fönsterområdets utbredning och den utsatta avgränsningen bör därmed inte ses som alltför strikt utan snarare som en grov avgränsning som kan överskridas marginellt.

Kriterium 2

Området ska årligen innehålla ett tydligt förhöjt antal genuint svårförklarliga rapporter jämfört med det generella antalet svårförklarliga rapporter i övriga landet i stort (exklusive fönsterområdet samt eventuella andra *konstaterade* fönsterområden). Ett kriterium som riktar sig till antalet svårförklarliga rapporter snarare än den procent som dessa utgör av rapportskörden anses då vara rimligt. Ett ufo-fönster betraktas i detta arbete som ett område från vilket det inkommit ett större antal svårförklarliga rapporter. Med detta är det inte sagt att det inte samtidigt görs ett stort antal misstolkningar inom samma område som i sin tur kan vinkla den procent som de svårförklarliga rapporterna utgör i det aktuella området. Ett fönsterområde bör därför definieras som att det inom området görs ett större antal svårförklarliga observationer av luftburna fenomen jämfört med andra områden, utan att blanda in frågan om antalet ifo-rapporter i samma område (däremot så kan den frågan eventuellt vara aktuell vid ytterligare framtida undersökningar av ett konstaterat fönsterområde). För att avgöra frågan om en lämplig siffra för antalet svårförklarliga rapporter som bör förekomma årligen inom ett område för att det ska definieras som ett fönsterområde så har den svenska rapportstatistiken för ett flertal år gått genom. Resultatet från genomgången redovisas i **Bilaga 1 - Sammanställning av årsstatistik**.

Vad vi ser utifrån de 15 år som gått genom är att vid en majoritet av åren (11 av 15 år) så har det inte förekommit någon eller endast en rapport som betecknats som svårförklarlig, enligt de kriterier som nämns i sammanställningen i bilaga 1. Vid endast ett av åren har det förekommit mer än 5 svårförklarliga rapporter. Övriga år så har det förekommit 2–3 svårförklarliga rapporter. I genomsnitt så har det endast förekommit 1 svårförklarlig rapport per år i Sverige under de här 15 åren. När det gäller den geografiska spridningen på de svårförklarliga rapporterna så är den relativt utspridd, bortsett från det första året i sammanställningen (1986) då den är klart koncentrerad till Dalarna. Det är också det år som har det största antalet svårförklarliga rapporter (6 st). Till saken hör att Dalarna anses ha drabbats av en så kallad flap under 1986 (såväl som under det föregående och efterföljande året) och de här siffrorna bör därmed inte ses som representativa för ett vanligt rapportår. Dessa siffror kan istället användas som ett exempel på hur ett område ser ut när det står ut ur mängden på ett tydligt sätt gentemot de annars vanliga siffrorna under ett års rapportskörd. Då begreppen ufo-flap och ufo-fönster även har använts i liknande sammanhang (förhöjda antal svårförklarade

rapporter inom ett visst område) så kan vi använda siffrorna från Dalarna 1986 som en grund för hur det förhöjda rapportantalet bör se ut årligen för att ett område ska klassas som ett fönsterområde. Vi ser då att 5 av de 6 svårförklarade rapporterna från 1986 års sammanställning ägde rum i Dalarna. Ett antal av minst 5 svårförklarliga rapporter årligen bör då ses som ett minimum inom ett område för att det ska kunna klassas som ett ufo-fönster.

Kriterium 3

Den årliga rapportskörden i området bör även innehålla ett till antalet tydligt fler svårförklarliga rapporter jämfört med ett likartat område som inte konstaterats vara ett fönsterområde. Någon flap ska helst inte heller ha konstaterats inom kontrollområdet, då jämförelsen bör göras med ett så generellt område som möjligt. Däremot så bör det endast ses som konstaterat att en flap har ägt rum i området om ett större antal svårförklarliga rapporter har konstaterats under en viss tid genom sådana kriterier som under detta arbete använts för att betrakta en rapport som genuint svårförklarlig (liknande kriterier användes även under arbetet med de rapportsammanställningar där Dalarna konstaterades ha innehållit ett större antal svårförklarliga rapporter 1986).

Ser vi då återigen till siffrorna i årssammanställningarna så ligger antalet svårförklarliga rapporter under den så kallade flapan i Dalarna på mer än dubbelt så många svårförklarliga rapporter än vad andra orter gör under både 1986 och övriga år i sammanställningen. Under 2016 ser vi den närmaste lokala förhöjningen av svårförklarade rapporter då det kom två sådana rapporter från Stockholmsområdet det året. Övriga år så är det ingen ort som närmar sig Dalarnas förhöjda värden från 1986. Ett rimligt kriterium blir då att det bör förekomma minst dubbelt så många svårförklarliga rapporter årligen inom ett fönsterområde jämfört med vad det årligen gör inom liknande områden. Det område som fönsterområdet jämförs med bör vara likartat huvudsakligen sett till befolkningmängden, men områdena bör även vara någorlunda likartade i geografisk utbredning.

Kriterium 4

Det förhöjda rapportantalet som beskrivs ovan bör pågå i minst ett antal år. Då det inte ska röra sig om en så kallad ufo-flap utan ett fönsterområde med mer permanent ihållande mönster av förhöjda antal av svårförklarliga rapporter så bör trenden av svårförklarliga rapporter hålla i sig i minst 5 år för att området ska vara att betrakta som ett fönsterområde. Då det enligt min vetskap inte tidigare har definierats någon tydlig skillnad mellan ett fönsterområde och en ufo-flap så bör tiden som det förhöjda rapportantalet håller i sig vara betydligt längre i ett fönsterområde än vad den är när det har betraktats som en flap. Bland vissa källor så har exempelvis den Belgiska vågen/flapan ansetts ha pågått under drygt 2 års tid⁴, men har trots det fortfarande betraktats som en flap snarare än att Belgien som sådant betraktades som ett fönsterområde. Det kan då vara nödvändigt att ha som kriterium att det förhöjda rapportantalet ska pågå under åtskilliga år för att området ska definieras som ett fönsterområde snarare än en flap. Ett förhöjt antal av svårförklarliga rapporter bör därmed förekomma under minst 5 år för att ett område ska kunna betraktas som ett fönsterområde.

Sammanfattning av kriterier

De fyra kriterierna ovan kan sammanfattas på följande sätt:

- Området ska vara specificerat och grovt avgränsat.
- Området ska generera minst 5 svårförklarliga rapporter årligen.
- Området bör årligen generera minst dubbelt så många svårförklarliga rapporter till antalet jämfört med vad geografiskt likvärdiga områden (som inte klassas som fönsterområden) gör årligen.
- Det förhöjda antalet svårförklarliga rapporter bör förekomma under minst 5 år i följd.

Avslutningsvis så ska det även understrykas att för att en rapport ska vara att betrakta som genuint svårförklarlig så ska den vara väl undersökt och bör då motsvara de kriterier som UFO-Sverige har satt upp för att en rapport ska kunna ges en ufo-beteckning. Om det av någon anledning inte genomförts en undersökning så ska rapporten ha analyserats och utvärderats enligt en väl formulerad och strukturerad utvärderingsmetod (t.ex. den analysmetod som har använts vid detta arbete och som beskrivs närmare nedan).

Projekt Kolmården

Vid en analys av rapportutbudet i sydöstra Södermanland och Kolmården ansågs det vara av betydande vikt att utöver det befintliga rapportutbudet som fanns i UFO-Sveriges rapportarkiv även försöka inhämta delar av det mörkertal som kunde tänkas finnas i området. Om området genom åren genererat fler observationer av svårförklarligt slag kunde vi förvänta oss att en stor andel av dessa observationer aldrig rapporterats till eller på annat sätt kommit till UFO-Sveriges kännedom. Att försöka inhämta delar av de observationer som förekommit i området men inte tidigare rapporterats ansågs därmed vara nödvändigt för att en saklig analys av rapportutbudet inom området skulle vara möjlig.

Med anledning av detta genomfördes **Projekt Kolmården** mellan den 11–14 augusti 2015. Arbetet, som leddes av undertecknad och UFO-Sveriges ordförande Anders Berglund, genomfördes i form av dörrknackning som huvudsakligen koncentrerades till orterna Krokek, Nävekvärn och västra Oxelösund. Projektgruppen bestod av sammanlagt 15 personer vilka delades in i 4 grupper på mellan 3–5 personer. De respektive grupperna tilldelades därefter specifika dörrknackningsområden vilka var tydligt avgränsade på förhand i syfte att förhindra att de olika grupperna skulle knacka dörr i samma områden. UFO-Sverige hade även gått ut i lokal media samt affischerat om det kommande projektet på förhand, där folk i området som gjort observationer uppmanades att kontakta projektledarna i syfte att boka in möten med dessa under projektdagarna.

Resultat från Projekt Kolmården

Under de fyra dagarna som projektet pågick tillfrågades sammanlagt 361 personer om de gjort någon observation eller haft någon annan upplevelse av det ovanliga slaget. Av dessa hade sammanlagt 29 personer någonting att rapportera och vi kan följaktligen se att 8 % av de tillfrågade hade haft någon form av upplevelse eller observation. Däremot så befann sig 4 av de tillfrågade som gjort observationer i sällskap med ytterligare en av de tillfrågade vid observationstillfället och de hade följaktligen iakttagit samma föremål/fenomen. Behandlar vi dessa observationer som en och samma så handlar det om 25 rapporter om någon form av upplevelse/observation. Om vittnesmålen då betraktas som ett istället för två i de fall där det fanns 2 vittnen till samma föremål/fenomen så rör det sig om 7 % av de tillfrågade som haft någon form av upplevelse/observation.

Att betrakta två vittnen till samma händelse som ett och samma vittnesmål är praktiskt ur vittnespsykologiskt avseende då vi vet hur pass påtaglig risken är för att dessa vittnen ska påverka varandras minnesbilder av händelsen. Då det även rör sig om en enskild observation i dessa fall och det huvudsakligen är antalet svårförklarliga observationer vi är ute efter (oavsett antalet vittnen vid observationen) kan det vara på sin plats att betrakta det som *ett* vittnesmål i de här rapporterna även av den anledningen.

Utöver dessa rapporter så inkom ytterligare 5 rapporter genom projektet. Dessa inkom däremot inte genom dörrknackningen utan som en konsekvens av den uppmärksamhet som projektet gav och den affischering som gjordes i dörrknackningsområdet på förhand, vilket ledde till att både observatörer själva kontaktade UFO-Sverige i samband med projektet samt att tips lämnades till projektdeltagarna om observatörer i trakten. De här fem rapporterna

inkom i samtliga fall genom någon av dessa vägar och det totala antalet rapporter som inkom under projektet var alltså 30. I en av de rapporter som inkom via dörrknackningen togs kontakt med ett medvittne till denne i efterhand och där kan vi följaktligen inkludera ytterligare ett vittne som framkom genom projektet. Det totala antalet vittnen i dessa 30 rapporter var då 35 stycken.

Det ska dock påpekas att medvittnen till en observation endast inkluderats i de fall då projektdeltagarna själva hade möjlighet att inhämta gemensamma eller enskilda redogörelser från båda vittnena. Uppgifter om medvittnen som UFO-Sverige själva inte hade någon kontakt med (t.ex. på grund av att dessa inte var närvarande vid kontakten med rapportören) har exkluderats ur dessa siffror. Detta har gjorts i syfte att inte inkludera andrahandsuppgifter i materialet, då det är svårt att veta hur pass överensstämmande medvittnets uppgifter skulle varit utan att någon kontakt tagits med honom/henne. Medvittnen har därmed endast listats när båda dessa var närvarande vid projektdeltagarnas besök eller där uppföljande kontakt togs med medvittnen. Några andrahandsrapporter där tillfrågade personer berättade om observationer och upplevelser som bekanta till dem gjort fanns inte i det insamlade materialet.

Det ska även påpekas att en viss felmarginal finns i uppgifterna om antalet medvittnen, då frågan om antalet vittnen och huruvida projektdeltagarna mottog redogörelser från båda vittnena eller ej har avgjorts av undertecknad utifrån de uppgifter som deltagarna nedtecknat i de rapportformulär som användes under projektet, samt i viss mån genom de bandade intervjuer som gjordes med observatörerna under projektet. Då dessa formulär i vissa fall är sparsamt ifyllda är uppgifterna om antalet vittnen och vilken kontakt som förts med dessa inte alltid helt uppenbar vilket följaktligen medför en viss felmarginal i ovan nämnda siffror.

Siffrorna ovan avser inte uteslutande observationer av luftburna föremål/fenomen i det område som vi undersökt rapportutbudet inom. Bland de 30 rapporter som inkom under projektet fanns det dels observationer av luftburna föremål/fenomen gjorda i andra delar av landet, men där fanns även ett flertal upplevelser av annat slag som kan kategoriseras främst inom det **paranormala eller kryptozoologiska** ämnesområdet. Totalt rör det sig om 11 rapporter där det endast handlar om paranormala, kryptozoologiska eller andra upplevelser av icke ufo-relaterat slag, samt endast ufo-observationer i andra delar av landet, alternativt en kombination av dessa. Det totala antalet vittnen i dessa rapporter är 14, då 3 av de 4 rapporter som inkluderar 2 vittnen finns bland dessa rapporter. Även en av de rapporter som inte inkom direkt genom dörrknackningen finns bland dessa 11 rapporter.

Slutsiffran i det som Projekt Kolmården huvudsakligen syftade till att undersöka blir då något annorlunda än siffrorna ovan. Den huvudsakliga fråga som projektet syftade till att undersöka var följaktligen hur många observationer som gjorts av luftburna föremål/fenomen i Kolmårdenområdet. Här måste vi alltså exkludera de rapporter som endast innefattade paranormala, kryptozoologiska eller andra upplevelser av icke ufo-relaterat slag samt de rapporter som endast inkluderade ufo-observationer i andra delar av landet. När vi exkluderat dessa rapporter kvarstår sammanlagt 15 inkomna rapporter. Vid en av dessa rapporter fanns det två vittnen till samma föremål och det sammanlagda antalet vittnen till luftburna föremål/fenomen i Kolmårdenområdet som framkom under dörrknackningen blir därmed 16 stycken.

Resultatet i den huvudsakliga frågan under projektet var alltså följande.

- Antal tillfrågade: 361
- Antal tillfrågade som gjort observation i sökområdet: 16
- Total andel av de tillfrågade som gjort observation i sökområdet: 4.4 %

Betraktar vi återigen de två vittnesmålen vid samma observation som ett och samma blir **andelen som gjort observationer i sökområdet 4.2 %** (15 observationer/rapporter).

När vi inkluderar de rapporter om observationer av luftburna föremål/fenomen i sökområdet som inkom under projektet men inte direkt genom dörrknackningsverksamheten, samt det i efterhand kontaktade medvittnet till en av rapporterna som inkom genom dörrknackningen, blir det totala antalet 19 rapporter och 21 observatörer.

Det är dock viktigt att betrakta den totala siffran av 30 rapporter som inkom under projektet som just rapporter och inte som antalet observationer/upplevelser. Då det bland dessa rapporter fanns personer som haft mer än en observation/upplevelse så är alltså antalet observationer/upplevelser som framkom genom projektet fler. Då vissa av rapporterna utgörs av livslånga serier av upplevelser har det inte funnits någon möjlighet att beräkna antalet observationer/upplevelser som inkom genom projektet. Den här detaljen påverkar dock inte antalet observationer av luftburna föremål/fenomen i sökområdet, då det inte inkom någon rapport som inkluderade mer än 1 observation av luftburna föremål/fenomen i sökområdet. Däremot fanns det bland de 16 personer som rapporterade observationer av luftburna föremål/fenomen i sökområdet även andra upplevelser inom det paranormala ämnesområdet.

Avslutningsvis kan det även nämnas att projektet och den uppmärksamhet som det gav föreningen genererade ytterligare rapporter både från sökområdet och andra delar av landet. Dessa inkom huvudsakligen genom UFO-Sveriges inrapporteringsfunktion på ufo.se och då dessa rapporter inte samlades in som en del av projektmaterial så har de exkluderats ur denna sammanställning. De rapporter som inkom från sökområdet via ufo.se, mejl och dylikt under projektdagarna men inte sammanställdes i projektmaterial har däremot inkluderats i analysen av det totala rapportutbudet i sydöstra Södermanland, där både projektmaterial och övrigt rapportmaterial från området inkluderades. Den analysen presenteras nedan.

Jämförelseområde

I syfte att uppfylla tidigare listade kriterier för vad som ska definiera ett fönsterområde så behövde vi alltså jämföra rapportutbudet i Kolmårdenområdet med ett **kontrollområde**. Det var även av vikt att försök hade gjorts för att hämta in mörkertal även inom kontrollområdet för att området skulle vara jämförbart med Kolmårdenområdet. Med anledning av detta valdes ett område mellan södra Småland, västra Blekinge och nordöstra Skåne ut som kontrollområde. Sommaren 2007 genomförde UFO-Sverige ett liknande dörrknackningsprojekt i det här området, och området har också relativt stora likheter med Kolmårdenområdet sett till befolkningsmängd. Detta område har inte heller vid något tillfälle betraktats som ett fönsterområde och jag har inte heller funnit några konkreta uppgifter om att det skulle förekommit någon flap eller våg i området.

Det närmaste vi kommer uppgifter om ett fönsterområde eller en flap i det här området är en uppgift i Kvällsposten 1985-08-19 där det talas om Kronobergs län och i synnerhet området runt Tingsryd som ett "hål" med en särskild dragningskraft som drar till sig utomjordiska farkoster. Utifrån innehållet i artikeln framstår det dock som uppenbart att detta påstående i huvudsak grundar sig på 2 enskilda och relativt uppmärksammade rapporter (de så kallade Ante-fallet och Urshult-fallet).

Vid en kontroll av rapportutbudet från Tingsryd under det aktuella året samt föregående år (1984–85) visade det sig även att detta påstående föreföll vara fullkomligt taget ur luften. 4 rapporter finns katalogiserade från Tingsryd under den aktuella tiden, varav en anses ha fått sin förklaring i form av en raketuppskjutning medan de två uppmärksammade rapporterna i själva verket inte inträffade i direkt anslutning till Tingsryd. Den fjärde rapporten gjordes från

Tingsryd men denna utgjordes av en relativt simpel rapport om ett ljusfenomen nattetid (dock har rapporten satts i samband med den mer uppmärksammade rapporten från Urshult).

Under de föregående åren under 1970- och 80-talet finns det endast enstaka rapporter under några av åren, medan det saknas rapporter helt under flera år i sträck. Utöver denna uppgift finns det endast enstaka uppgifter om hög rapportfrekvens från Småland och Kronobergs län i stort* men någon regelrätt flap (eller något fönsterområde) talas det aldrig om, samtidigt som området inte finns listat i de sammanfattande artiklar som tagit upp områden i Sverige som drabbats av en flap eller betraktats som ett fönsterområde⁵. I en statistisk undersökning av rapportfördelningen över Sverige baserad på 582 publicerade svenska rapporter mellan 1879–1978 fanns det inte heller några tendenser till förhöjda rapportantal i Småland/Kronoberg, då området snarare visade medelvärden eller endast relativt marginellt över medel med klara likheter med stora delar av övriga landet både i antalet observationer per ytenhet samt per 100.000 invånare (studien av antalet observationer per 100.000 invånare gjordes dock mot ett mindre rapportunderlag av 327 publicerade rapporter)⁶.

Med bakgrund av detta ansågs området lämpa sig väl som kontrollområde vid en jämförelse av rapportutbudet mellan Kolmården och ett likartat område. Kolmårdenområdet visade i ovan nämnda statistiska studie tendenser till förhöjda rapportantal i jämförelsen av antalet observationer per ytenhet men endast medelvärden fanns i statistiken över rapporter per 100.000 invånare (detta föreslogs dock bero på att siffrorna från Kolmårdenområdet till stor del slagits samman med siffrorna från Stockholm och Uppland).

Projekt Mien

Mellan den 1–7 juli 2007 genomfördes Projekt Mien, ett dörrknackningsprojekt i området mellan södra Småland, västra Blekinge och nordöstra Skåne. Arbetet med dörrknackning och utfrågning av lokalbor genomfördes främst i orterna Urshult, Fridafors, runt sjön Mien (som gav projektet dess namn) och i området mellan Kristianstad och Olofström. Arbetet under Mien-projektet leddes av UFO-Sveriges dåvarande ordförande Clas Svahn och även det projektet genomfördes av sammanlagt 15 deltagare. Undertecknad själv deltog inte i projektet.

Då projektområdet vid Mien-projektet inte var lika klart avgränsat som projektområdet i Kolmården utan snarare tycks varit ganska utbrett så var det därmed nödvändigt att göra en egen avgränsning inom projektområdet och använda detta som kontrollområde. Genom att lägga ut en stor del av de adresser där dörrknackningarna gjorts på en karta och samtidigt kontrollera övriga adresser/orter där folk tillfrågats och därmed få en god överblick av vilket område dörrknackningen koncentrerats till, så gick det att ringa in ett lämpligt kontrollområde som sträckte sig ungefär mellan Kristianstad i nordöstra Skåne och Tingsryd i södra Småland (se karta i figur 2 på sid 12). Hänsyn togs samtidigt till de orter som fanns inom området då dessa skulle i viss mån likna de orter som fanns i Kolmårdenområdet sett till befolkningsmängden.

En nackdel som ska noteras är att Mien-projektet inte genomfördes i syfte att utgöra kontrollområde vid en undersökning av Kolmårdenområdet, och projektupplägget och dokumentationen var därmed inte helt och hållet densamma under de två projekten. Då projektdeltagarna under Projekt Kolmården hade fått specifika instruktioner om att även dokumentera antalet personer som tillfrågades men som inte upplevt någon form av fenomen av något slag, så utgjordes projektmaterialen från Kolmårdenområdet av relativt tydliga siffror om hur stor andel av de tillfrågade som hade haft någon form av upplevelse. Även projektmaterialen från Mien innehåller uppgifter om tillfrågade som inte haft någon form av upplevelse. Däremot är

---

* Detta påpekades av UFO-Sveriges dåvarande ordförande Christer Nordin samt föreningens fältundersökare Håkan Sterner i en artikel i Smälänningen 1985-08-02.

det materialet inte lika tydligt när det kommer till frågan om antalet tillfrågade personer som inte haft någon form av upplevelse. I många fall finns det endast uppgifter om t.ex. efternamn och adress samt uppgift om att den/de tillfrågade inte hade något att rapportera, men utan någon uppgift om hur många personer som tillfrågades på den aktuella adressen.

I andra delar av materialet saknades det även uppgifter om huruvida de personer vars namn och adress finns nedtecknade på de formulär som användes under projektet haft något att rapportera eller ej (= formulär med endast namn och adress utan ytterligare uppgifter). Då det likväl fanns uppgifter i projektmaterialen som tydde på att en del av deltagarna i vissa fall kan ha noterat namn och adress från dörrar och brevlådor vid de bostäder där ingen öppnade vid dörrknackningen fanns det inledningsvis en fråga om samtliga formulär som endast innehöll namn och adress verkligen beskrev tillfrågade personer som inte haft någon upplevelse.

Efter diverse uppföljande kontroller har det dock gått att konstatera att personerna i dessa formulär tillfrågats och gett ett negativt svar (= inget att rapportera). Detta har konstaterats främst genom personliga kontakter med projektdeltagarna men även genom listor av dörrar som knackats utan att någon öppnat, vilka kunnat jämföras med de formulär som endast innehåller namn och adress.

Däremot har de formulär där det endast framgår namn och adress (samt i vissa fall även om personen haft något att rapportera eller ej) men utan uppgift om antalet tillfrågade inte kunnat räknas som mer än 1 tillfrågad per formulär. Denna osäkerhet medför givetvis en viss felmarginal i uppgifterna från Mien-projektet då det rent teoretiskt skulle kunna handla om fler tillfrågade inom samma familj i dessa formulär. Men utan uppgift om antalet tillfrågade i det aktuella formulären går det av uppenbara skäl inte att inkludera mer än 1 person per formulär i dessa fall. Sammantaget kan det totala antalet tillfrågade som inte haft något att rapportera därmed vara fler i kontrollområdet än vad som framgår i siffrorna nedan.

En annan problematisk detalj var att vissa av formulären där det sannolikt handlade om tillfrågade som inte haft någon form av upplevelse endast innehöll ett namn utan att det framgick var personen påträffats. Då projektområdet i Mien var relativt utbrett så utgör detta ett problem, då det alltså inte går att fastslå att den tillfrågade personen befann sig i det avgränsade kontrollområdet. Det fanns likväl rapporter om luftburna föremål/fenomen där det inte framgick var iakttagelsen ägt rum. Enstaka exempel finns även i Mien-materialet där det är oklart om den tillfrågade gjort någon observation eller haft någon egen upplevelse. I dessa fall nämns eller endast antyds någon form av observation/upplevelse i materialet men utan att det tydligt framgår om det är de tillfrågade själva som beskrivit en egen observation/upplevelse eller om det handlar om andrahandsuppgifter om andra personers observationer/upplevelser. Till sist förkommer det även enstaka fall där det inte framgår vad det är personen i fråga har upplevt. Exempelvis så är den enda information som framgår i formulären att en person har haft upplevelser utan någon ytterligare information om dessa upplevelser.

Samtliga formulär som innehåller någon av dessa oklarheter har exkluderats ur materialet då det alltså inte går att avgöra om uppgifterna i de här formulären är av relevans för det här arbetet eller ej.

Resultat från Projekt Mien

I syfte att begränsa redovisningen till den väsentliga frågan i den här jämförelseanalysen så kommer jag inte gå in på det totala antalet upplevelser av både ufo-relaterat och annat slag som framkom under Mien-projektet. Den fråga vi huvudsakligen är ute efter är alltså hur många av de tillfrågade personerna inom kontrollområdet som gjort observationer av luftburna föremål/fenomen inom kontrollområdet. I projektmaterialen från Mien förekom det enstaka fall av andrahandsrapporter där de tillfrågade berättat om andra personers observationer/upplevelser och dessa rapporter har exkluderats ur det slutliga antalet rapporter, då jag under arbetet med det insamlade materialet från projekten i både Kolmården och Mien valt att endast arbeta med förstahandsrapporter. Detta med anledning av att det omöjligt går att bilda sig en saklig uppfattning om en observation/upplevelse endast utifrån andrahandsuppgifter.

Efter att även tidigare nämnda exkluderingar gjorts återstår 119 tillfrågade personer inom kontrollområdet. Av dessa hade 8 personer någon form av observation/upplevelse av ett luftburet föremål/fenomen att rapportera. I en av dessa rapporter fanns det enligt observatören ett medvittne (observatörens fru) men när UFO-Sveriges representanter tillfrågade kvinnan hade hon inget minne av observationen. Hon kan därmed inte medräknas som medvittne och den aktuella rapporten anses därmed utgöras av endast 1 vittne. Frun har inte heller medräknats bland de tillfrågade som inte hade något att rapportera då det alltså finns frågetecken om huruvida hon gjort en observation eller ej (i formuläret framgår det att kvinnan har dåligt minne). Någon ytterligare rapport som utgjordes av mer än 1 vittne fanns inte bland de 8 rapporterna som inkom genom dörrknackningen.

Det sammantagna resultatet från dörrknackningen var med andra ord 8 rapporter och 8 observatörer, vilket ger oss nedanstående slutresultat.

- Antal tillfrågade: 119
- Antal tillfrågade som gjort observation i sökområdet: 8
- Total andel av de tillfrågade som gjort observation i sökområdet: 6.7 %

Vid en genomgång av projektmaterialen från Mien har jag endast funnit ytterligare en rapport som inkom från kontrollområdet i samband med projektet. Exakt hur den här rapporten inkom framgår inte i det rapportdokument som upprättats, men allt tyder på att rapporten inkom genom att observatören tog kontakt med projektdeltagarna som ett resultat av den uppmärksamhet projektet fick i lokal media (Clas Svahn, som alltså ledde projektet, har även bekräftat efter en genomläsning av rapporten att den inkom på den vägen). Även den här rapporten utgörs av endast ett vittne och både det totala antalet rapporter och observatörer som framkom inom kontrollområdet i samband med Projekt Mien var därmed 9 stycken. Samma princip om att endast medräkna medvittnen då dessa lämnat uppgifter direkt till UFO-Sveriges representanter som nämndes ovan följdes likväl under sammanställningen av Mien-materialet.

I en av de rapporter av luftburna föremål/fenomen som inkom från kontrollområdet under dörrknackningen antyds det att observatören gjort mer än 1 observation av luftburna föremål/fenomen i kontrollområdet. Dock är beskrivningen så pass vag och i det närmaste obegriplig i delar av den rapporten att det inte är möjligt att med säkerhet konstatera att observatören verkligen gjort två ufo-observationer i området. Observatören i det här fallet beskrev även en observation av ett antal varelser som likväl tycks ha ägt rum i kontrollområdet, men även i det fallet är beskrivningen mycket vag. Det går därmed inte att avgöra om den observationen skulle kategoriseras bäst som en ufo-relaterad observation eller som en observation av något inom det paranormala eller kryptozoologiska/folkloristiska ämnesområdet. Utöver detta har observatören även beskrivit en paranormal upplevelse (ut-ur-kroppen-upplevelse). Det går med andra ord inte att konstatera mer än 1 ufo-relaterad observation i den här rapporten och vi

kan därmed inte heller lista mer än 1 ufo-relaterad observation i rapporten. Någon ytterligare rapport som beskriver mer än 1 observation av luftburna föremål/fenomen inom kontrollområdet finns inte bland de övriga 8 rapporterna och antalet konstaterade observationer av luftburna föremål/fenomen inom kontrollområdet blir alltså även det 9 stycken. Inte heller någon av de övriga 8 rapporterna innehåller någon annan upplevelse än den enskilda ufo-observationen inom kontrollområdet.

Vad som avslutningsvis kan nämnas är att rapporter av så kallade klotblixtar har exkluderats ur rapportmaterialet från Mien (några klotblixtrapporter fanns inte i projektmaterialet från Kolmården). Även om klotblixten är ett förhållandevis utforskat fenomen så bör de observationer som gjorts av fenomenet betraktas som observationer av ett ovanligt naturfenomen snarare än något i dagsläget helt och hållet oidentifierat. Då det inte heller finns något som tyder på att observatörerna själva uppfattade det som något annat än just klotblixtar finns det enligt min mening ingen anledning att inkludera dessa som något annat än i grund och botten ufo-rapporter då de varit identifierade även för observatörerna.

Sammanfattning av resultaten

Det slutliga resultatet från de två dörrknackningsprojekten i Kolmården respektive Mien sett till andelen tillfrågade som gjort observationer av luftburna föremål/fenomen i sökområdet ser följaktligen ut på följande vis.

- Projekt Kolmården (antal tillfrågade 361): 4.4 %
- Projekt Mien (antal tillfrågade 119): 6.7 %

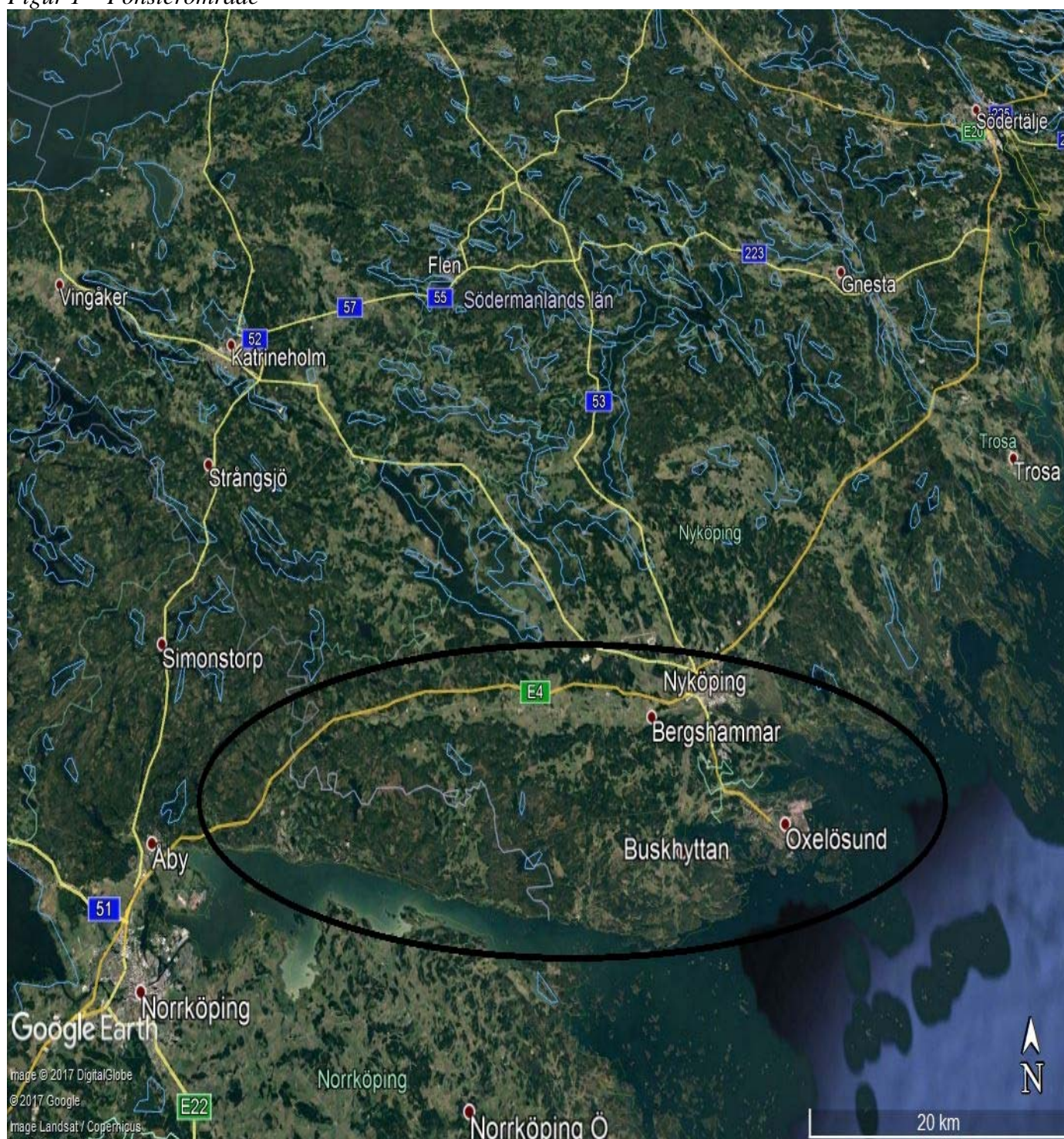
Vad vi ser är alltså att en större andel av de tillfrågade inom kontrollområdet hade gjort observationer jämfört med det påstådda fönsterområdet. Givetvis kan vi redan med bakgrund av det här resultatet ifrågasätta uppgiften om att Kolmården och sydöstra Södermanland skulle generera ett större antal svårförklarliga rapporter. Det är däremot viktigt att inte endast se till antalet rapporter i rå-format vid en jämförelse mellan de två områdena, då det alltså är antalet svårförklarliga rapporter som vi är ute efter. Då antalet rapporter i praktiken inte säger något om antalet svårförklarliga rapporter i den aktuella rapportsamlingen så måste vi bredda analysen och även se till innehållet i de enskilda rapporterna från de två områdena. En övergående genomgång av det totala rapportutbudet inom de två områdena har därmed gjorts och både de insamlade projektrapporterna samt redan befintliga rapporter från de två områdena har inkluderats i den delen av arbetet.

Jämförelseanalys

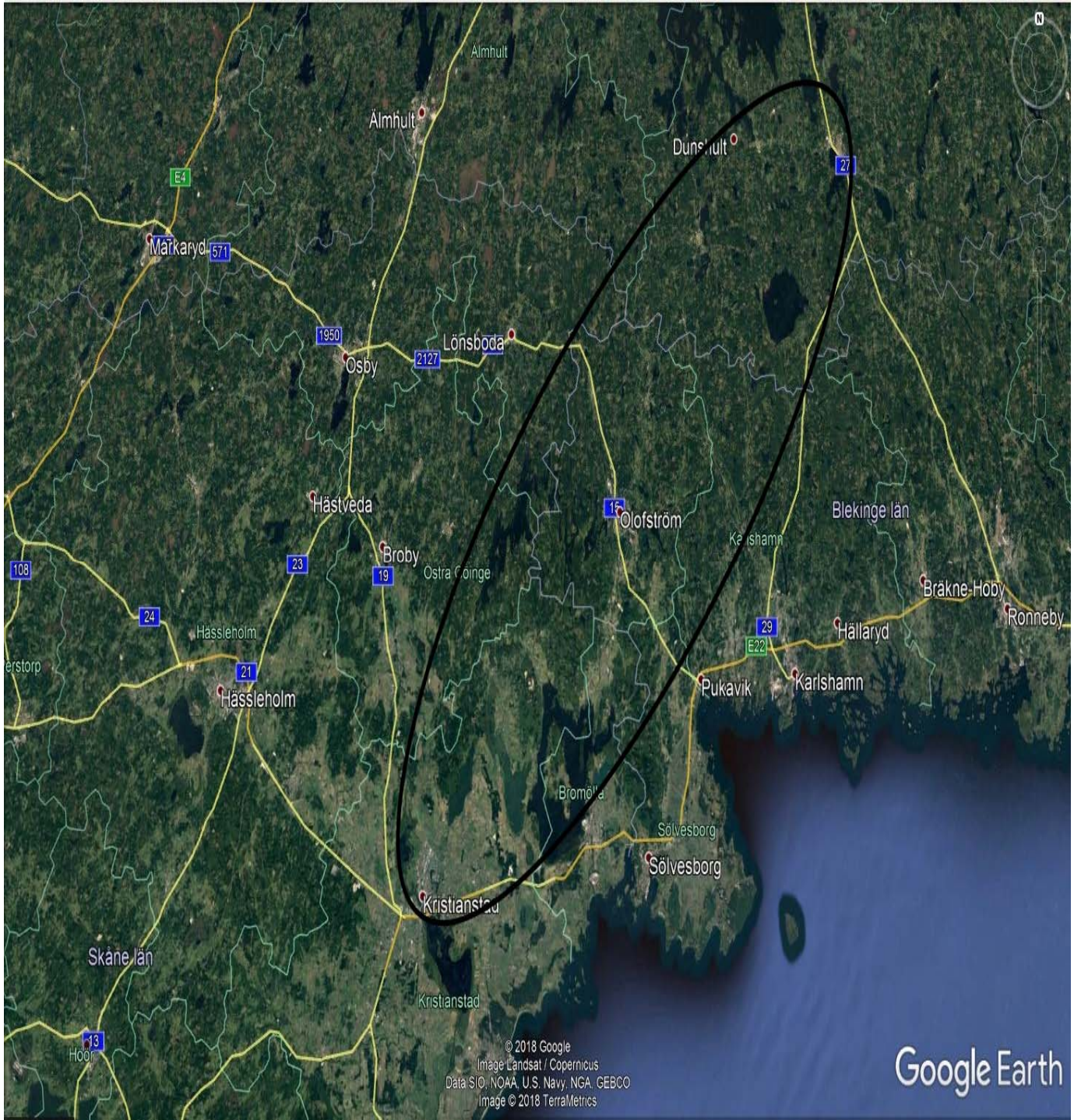
I syfte att kontrollera om Kolmårdenområdet uppfyller kriterierna 2–4 i vår tidigare definition av ett ufo-fönster så har följaktligen en bredare analys genomförts av den totala rapportskörden i Kolmårdenområdet och kontrollområdet. För att uppfylla kriterium 1 så var vi även tvungna att avgränsa det område som undersökningen skulle syfta till att kontrollera, det vill säga det förmodade fönsterområdet. I de två artiklarna i UFO-Aktuellt som ursprungligen beskrev Kolmårdenområdet som ett fönsterområde talas det om sydöstra Södermanland som fönsterområde men i artikeln nämner man även återkommande Kolmården överlag när man beskriver fönsterområdet. Den beskrivning som ges i de två artiklarna är därmed något svårtolkad eftersom Kolmårdenområdet, som huvudsakligen är ett omfattande berg- och skogsområde, även sträcker sig in i Östergötland. Något tydligt avgränsat område presenteras inte och det blir även svårt att betrakta de geografiska områdena som tas upp i artiklarna som en definiering av ett grovt avgränsat område, då det i praktiken inte finns någon form av avgränsning överhuvudtaget i artiklarna.

Flera kartor är inkluderade i artikeln men någon specificering av fönsterområdet utgör inte heller dessa kartor, då de endast visar rapportområdet överlag utan att avgränsa området som anses utgöra fönsterområdet. Vad vi därmed är tvungna att göra är att se till rapportutbudet i de två artiklarna och se vilket område de sträcker sig inom och utifrån detta avgränsa ett område. I artikeln listas 46 rapporter från Kolmården-området men 3 av dessa innefattar inte någon observation av ett luftburet föremål/fenomen. Ser vi till utbredningen i de övriga 43 rapporterna så kommer en klar majoritet av dessa från Nyköping och Oxelösund. Baserat på rapporterna i artikeln har det varit möjligt att ringa in ett område mellan Oxelösund och Krokek i nordöstra Östergötland. Vid en genomgång av rapportutbudet i de två artiklarna ser vi att ca 80 % av de 43 observationerna gjorts inom detta område. På de två kartorna nedan syns det inringade fönsterområdet samt kontrollområdet och det är följaktligen inom dessa områden som de två dörrknackningsprojekten genomfördes.

Figur 1 – Fönsterområde

Figur 2 – Kontrollområde

Notera att det inringade området på kartan som avser fönsterområdet även inkluderar små områden söder om Bråviken i norra Östergötland. I praktiken är det dock endast det inringade området norr om Bråviken som utgör fönsterområdet.

Syftet här var alltså att jämföra det totala rapportutbudet inom de två områdena, inklusive dels de rapporter som insamlats vid de två dörrknackningsprojekten men även samtliga sedan tidigare kända och katalogiserade rapporter från områdena. Samtliga städer och tätorter i de två områdena kunde sorteras ut med hjälp av kartbilder över områdena och de två områdena ser då ut enligt nedan. Siffrorna avser den totala befolkningmängden på orten 2015.

Fönsterområde

Nyköping	32 224
Oxelösund	11 157
Krokek	5 053
Arnö	4 124
Svalsta	1 095
Bergshammar	801
Nävekvarn	779
Jönåker	598
Enstaberga	436
Ålberga	223
Stavsjö	210
Buskhyttan	210
Kvarsebo	203
Totalt	57 113

Kontrollområde

Kristianstad	39 762
Olofström	7 526
Tingsryd	3 087
Svängsta	1 904
Fjälkinge	1 832
Jämshög	1 612
Ryd	1 474
Näsum	1 307
Kyrkhult	980
Urshult	942
Arkelstorp	815
Österslöv	460
Balsby	455
Bäckaskog	304
Vilshult	303
Immeln	298
Grännum	223
Fridafors	186
Totalt	63 470

Differens: 6 357

Källa: Statistiska centralbyrån

Vi ser att vi har att göra med relativt likartade områden sett till befolkningmängden och det rör sig alltså om 13 städer och tätorter i fönsterområdet och 18 i kontrollområdet. En kompletterande kontroll av tätorternas befolkningsutveckling i de respektive områdena har likväl gjorts. Detta genom kontroller av orternas folkmängd under ett flertal årtal mellan 1960–2015 (1960 är det tidigaste år jag funnit där SCB fört statistik över folkmängden i svenska tätorter). Kontrollen visade att de två områdena inte heller skiljt sig mycket åt under de här 55 åren. Den största skillnaden i folkmängd som jag funnit var 1960 då det skiljde 8.214 i folkmängd (Fönsterområde: 32.908, Kontrollområde: 41.122). Övriga år som kontrollerats var skillnaden mindre och låg på 1.629 (1970), 4.021 (1980), 4.815 (1990), 4.523 (2005).

Insamling av data

För att få ut de rapporter som fanns inom de respektive områdena genomfördes kontroller på samtliga orter i sammanställningen ovan. Detta gjordes genom sökningar i två rapportkällor. Den huvudsakliga av dessa är rapportdatabasen över svenska rapporter vid **Arkivet för det oförklarade** (tidigare Arkivet för ufo-forskning) i Norrköping. AFU:s databas ScanCat (Scandinavian Catalog) innefattar svenska (och till viss del utländska) rapporter från 1600-talet fram till 2016. Den andra rapportkällan är den rapportsammanställning som förts av UFO-Sveriges rapportcentral sedan 2006 och inkluderar rapporter som inkommit från 2006 till dags datum. Utöver att sökningar gjorts på samtliga orter i sammanställningen ovan i båda dessa rapportkällor så har sökningar även gjorts på Bråviken som täcker hela den södra delen av fönsterområdet samt på de tre större sjöarna i kontrollområdet: Mien, Ivösjön och Immeln (som även är namnet på en ort intill sjön). Sökresultat från orter kring Bråviken och sjöarna i kontrollområdet som inte inkluderats i söksområdena (som t.ex. Norrköping vid Bråviken och Bromölla vid Ivösjöns strand) exkluderades ur rapportinsamlingen. Då det här arbetet pågått under 3 års tid och det av praktiska skäl inte var lämpligt att utöka arbetsmaterialet under arbetets gång inkluderades endast rapporter fram till 2015 från båda områdena.

Efter att även ha inkluderat projektrapporterna från de båda områdena så hamnar den totala siffran rapporter på 175 rapporter från fönsterområdet och 78 från kontrollområdet. Vi har följaktligen att göra med ett arbetsunderlag på totalt 253 rapporter. Dessa rapporter sträcker sig mellan 1939–2015.

Analysmetod

UFO-Sveriges arbetsmetod går i huvudsak ut på att i största möjliga mån undersöka de enskilda rapporterna som kommer in till organisationen utförligt var för sig. Det bör onekligen betraktas som den säkraste och mest korrekta metoden för att i största möjliga mån få klarhet i vad som orsakat (eller inte orsakat) de observationer som beskrivits i rapporterna. Det är därmed viktigt att påpeka att den metoden alltid bör användas i första hand då en färsk rapport inkommer till såväl UFO-Sverige som andra organisationer inom ämnet, myndigheter och enskilda undersökare.

Vid genomgången av rapporterna från både fönsterområdet och kontrollområdet har jag kunnat konstatera att den sortens undersökningar inte genomförts i många av de rapporter som finns från områdena. Orsakerna till detta kan vara flera, men det ligger inte inom ramarna för det här arbetet att diskutera den detaljen närmare. Dock så medför avsaknaden av utförliga undersökningar i en stor del av rapporterna problem vid ett arbete som syftar till att kontrollera antalet svårförklarliga rapporter inom ett område, då det vanligtvis är just den enskilda undersökningen i en specifik rapport som fastslår om rapporten är att beteckna som svårförklarlig eller ej. Undersökningens syfte är bland annat att klarlägga potentiella felkällor i luftrummet vid tiden för observationen, för att kontrollera huruvida det kan ha varit dessa som observatören misstolkat under observationen. En rapport som genomgått en noggrann undersökning betecknas som svårförklarlig först när undersökningen visat att det inte funnits några lämpliga felkällor som stämmer på väsentliga punkter med beskrivningen i rapporten.

Att återundersöka över 200 rapporter som i många fall dessutom ligger flera tiotal år tillbaka i tiden är av förklarliga skäl inte praktiskt genomförbart. Detta ledde till att vi följaktligen var tvungna att använda en analysmetod som i största möjliga omfattning kan kompensera för den undersökning som borde gjorts i de enskilda fallen. Ett antal redan utarbetade metoder fanns då att luta sig mot vid analysen av rapportmaterialet från de två områdena.

Hyneks modell

Den amerikanska astronomiprofessorn och ufologen J. Allen Hynek presenterade en modell som han ansåg lämplig att tillämpa i ett försök att utvärdera en rapport märklighetsgrad, något som presenterades i boken *The UFO Experience*. Hynek beskriver modellen övergripande på följande sätt i boken och för tydlighetens skull citeras först det ordagranna stycket på engelska.

*The Strangeness Rating is, to express it loosely, a measure of how 'odd-ball' a report is within its particular broad classification. More precisely, it can be taken as a measure of the number of information bits the reports contains, each of which is difficult to explain in common-sense terms. A light seen in the night sky the trajectory of which cannot be ascribed to a balloon, aircraft, etc would nonetheless have a low Strangeness Rating because there is only one strange thing about the report to explain: its motion. A report of a weird craft that descended to within 100 feet of a car on a lonely road, caused the car's engine to die, its radio to stop, and its lights to go out, left marks on the nearby ground, and appeared to be under intelligent control receive a high Strangeness Rating because it contains a number of separate very strange items, each of which outrages common sense.*⁷

Sammanfattningsvis kan detta översättas som att märklighetsgraden i en rapport avgörs genom en utvärdering av hur avvikande från all dagliga naturliga fenomen rapporten är. Detta avgörs genom att se till hur många detaljer rapporten innehåller som var och en för sig är svåra att förklara inom logiska ramar. Ett ljusfenomen som syns mot bakgrund av natthimlen och som utförde en rörelse som inte kan förklaras som en ballong, ett flygplan etc. skulle trots detta ges en låg märklighetsgrad, på grund av att det endast finns ett avvikande inslag i rapporten som är svårförklarligt, vilket alltså är rörelsebeskrivningen. En rapport om en märklig farkost som befann sig ca 30 meter över en bilist längs en avlägsen väg och som resulterade i att bilmotorn, radion och lysena dog och som lämnade spår på marken, samt uppfattades stå under intelligent kontroll skulle däremot ges en hög märklighetsgrad, på grund av att det finns en rad avvikande inslag som var för sig är svåra att förklara inom logiska ramar.

Vallées modell

Den fransk-amerikanska dataforskaren och ufologen Jacques Vallée har likväl utvecklat ett analysystem som han kallar för "The SVP Credibility Rating". SVP-systemet är ett graderingssystem där en rapport graderas i tre olika kategorier och på en 4-gradig skala för vardera kategorin. De tre kategorierna är *Source* (källa), *Visit* (platsundersökning) och *Probability of natural explanations* (sannolikheten för en känd naturlig förklaring), därmed förkortningen SVP. "The SVP Credibility Rating" kan följaktligen översättas som en gradering av rapportens trovärdighet sett till källan och en uppskattning av hur svårförklarlig rapporten är (Credibility Rating kan mer ordagrant översättas som "trovärdighetsklassificering").

Systemet publicerades ursprungligen 1990⁸ men i en webbpublicering 2007 presenterades en uppdaterad version av systemet⁹. Vallée lägger i sin presentation av systemet vikt vid att graderingssystemet ska vara tillräckligt lätthanterligt för att kunna tillämpas snabbt och enkelt samt utan att användaren regelbundet behöver repetera manualen och kriterierna som systemet bygger på.

De tre kategorierna som en rapport klassificeras inom och den 4-gradiga skala som de graderas efter ser ut enligt följande. Återigen citeras för tydlighetens skull först de ordagranna styckena ur Vallées beskrivning på engelska och den svenska översättningen följer efter vardera kategorin.

The first digit, "S" indicates the reliability of the source:

0 - Is used for an unknown source, or an unreliable source.

1 - Is for a report attributed to a source of unknown reliability.

2 - Is from a credible source, second hand.

3 - Is from a credible source, first hand.

4 - Is a firsthand personal interview with the witness, by a source of proven reliability.

Den första kategorin i SVP som alltså är "S" avser att beteckna trovärdigheten av källan till rapporten (source = källa).

0 - Används för en okänd källa, eller en opålitlig källa.

1 - Avser en rapport som tillskrivs en källa av okänd tillförlitlighet.

2 - Avser en rapport som tillskrivs en trovärdig andrahandskälla.

3 - Avser en rapport som tillskrivs en trovärdig förstahandskälla.

4 - Avser en rapport där en förstahandsintervju gjorts med vittnet, av en källa med känd trovärdighet.

The second digit, "V" indicates whether or not a site visit took place:

0 - Is used when there was no site visit, or the answer is unknown.

1 - Indicates a visit by a casual person unfamiliar with such phenomena.

2 - Flags a site visit by a person familiar with the range of phenomena.

3 - Is a site visit by a reliable investigator with some experience.

4 - Indicates a site visit by a skilled analyst.

Kategorin "V" avser att beteckna huruvida en platsundersökning gjorts i fallet (V = visit).

0 - Används när det inte genomförts något platsbesök, eller när det är oklart om detta gjorts.

1 - Innebär att ett platsbesök genomförts av en person som inte är närmare insatt i ufo-frågan.

2 - Innebär att ett platsbesök genomförts av en person som är insatt i ufo-frågan.

3 - Innebär att ett platsbesök genomförts av en trovärdig undersökare med erfarenhet inom ämnet.

4 - Innebär att ett platsbesök genomförts av en utbildad analytiker.

The third digit, "P" indicates the probability of natural explanations:

0 - Is used when the data is consistent with one or more natural causes.

1 - Means that a natural explanation only requires slight alteration of the data.

2 - Means that a natural explanation would demand gross alteration of one parameter.

3 - Means that a natural explanation demands gross alteration of several parameters.

4 - Means that no natural explanation is possible, given the evidence.

Kategorin "P" avser sannolikheten för att rapporten kan ges en känd naturlig förklaring (P = probability).

- 0 - Används när beskrivningen i rapporten överensstämmer med ett eller flera kända naturliga fenomen.
- 1 - Används när förklaringen i form av kända naturliga fenomen endast kräver mindre korrigeringar av beskrivningen i rapporten.
- 2 - Används när förklaringen i form av kända naturliga fenomen kräver påtaglig korrigering av minst en av detaljerna i rapportens beskrivning.
- 3 - Används när förklaringen i form av kända naturliga fenomen kräver påtaglig korrigering av mer än en av detaljerna i rapportens beskrivning.
- 4 - Används när en känd naturlig förklaring inte är möjlig med bakgrund av de bevis som framkommit i rapporten.

Sammanfattningsvis kan SVP-systemet följaktligen ses som ett kategoriseringssystem som sätter en beteckning på en rapport efter det som Hynek talar om i sin egen modell, samt med en tydligare specificering av källans trovärdighet och en av de utredningstekniska detaljerna (platsbesöket). En hög märklighetsgrad enligt Hyneks kriterier skulle följaktligen leda till en hög gradering på "P"-skalan i SVP systemet. Det ska dock nämnas att även Hyneks system, som han benämnt S-P index (S = strangeness dvs. märklighetsgrad, och P = probability dvs. sannolikhetsgrad), även det innefattar utvärderingar av källan i fråga.

Egen analysmodell

I arbetet med rapporterna från fönsterområdet och kontrollområdet har jag använt en modell som i grunden bygger på de två modellerna ovan men med viss modifikation. Till att börja med så har de olika rapporterna delats upp i lämpliga kategorier efter sina respektive innehåll.

En stor andel rapporter har också exkluderats ur materialet vid den slutliga analysen då de helt enkelt varit för informationsfattiga och vaga i sitt innehåll. Till dessa hör huvudsakligen två sorters rapporter som är tillsynes avlägsna ljusfenomen kväll/nattetid samt punktformade föremål i dagsljus. Dessa rapporter får enligt min egen mening till stor del betraktas som så pass vaga att de helt enkelt inte står på tillräckligt stabil grund för att annat än i särskilda undantag kunna betraktas som påtagligt svårförklarliga. Under mitt eget arbete som rapportansvarig inom UFO-Sverige har jag i alltför många rapporter av ett tillsynes avlägset ljusfenomen kväll/nattetid kunnat konstatera att den uppfattning en observatör fått av händelseförloppet innefattar en så pass hög felmarginal att beskrivningen överlag inte är trovärdig nog för att kunna ges en högre gradering i något av de två systemen ovan. Inslag som den auto-kinetiska effekten, avböjningseffekten samt den generella observatörens okunskap om både himlafenomen överlag och de mänskliga sinnenas tillkortakommanden bidrar gemensamt till att beskrivningen av händelseförloppet i dessa rapporter i allt för stor utsträckning skiljer sig från det som i objektivt avseende verkligen ägde rum. Detsamma kan i stora drag sägas om rapporter om punktformade föremål dagtid, även om felmarginalen i de fallen enligt min egen erfarenhet är något mindre.

Den kategorisering som gjorts ser därmed ut på följande vis.

Tillsynes avlägsna ljusfenomen kväll/natttid

Rapporterna har gått igenom för att se om rapporten innehållit några detaljer som gör den mer avvikande än en vanlig rapport av ett tillsynes märkligt ljusfenomen kväll/natttid. Sådana detaljer ska vara något som bidrar med ytterligare substans och information till rapporten. Exempel på sådant är ett radareko som visar ett samstämmigt beteende med hur föremålets beteende har beskrivits, eller flera geografiskt åtskilda oberoende vittnen som ger samstämmiga beskrivningar av händelseförloppet. Om inga sådana omständigheter funnits i rapporten så har den lämnats utan avseende och har inte varit föremål för en vidare bedömning. Har rapporten efter en övergripande genomgång kunnat ges en säker eller trolig förklaring (= beskrivningen i rapporten stämmer väl in på ett känt naturligt fenomen) så har den lagts till handlingarna som ifo/troligt ifo. Har rapporten inte kunnat ges en trolig förklaring men inte heller innefattat sådana omständigheter som beskrivs ovan så har den lagts till handlingarna som informationsfattig rapport. Om sådana omständigheter som beskrivs ovan förekommit i rapporten, samtidigt som det inte funnits någon uppenbar eller trolig förklaring efter en första genomgång, så har den granskats vidare enligt de kriterier som anges nedan.

Dagsljusrapporter, rapporter av formbeskrivna föremål och närkontakter

Under denna kategori har arbetet varit uppdelat enligt följande.

1. Om rapporten efter en första genomgång kunnat ges en säker eller trolig förklaring (= beskrivningen i rapporten stämmer väl in på ett känt naturligt fenomen) så har den lagts till handlingarna som ifo/troligt ifo. Om rapporten inte kunnat ges en uppenbar förklaring så har den genomförda undersökningen setts till i första hand. Därmed så har de uppgifter som framkommit vid utredningen tagits i beaktande först och bedömaren har sett till om dessa uppgifter har bidragit till att identifiera det observerade föremålet/fenomenet. Om en slutsats har dragits i fallet så har den setts till i första hand. Om det dragits en slutsats om att föremålet kunnat förklaras som ett ifo/troligt ifo så ska förklaringssteorin kunna ge en förklaring på samtliga väsentliga delar av observationen. Om så varit fallet så har rapporten lagts till handlingarna som ifo/troligt ifo. Om förklaringen inte uppfyllt de kriterierna så har bedömaren bortsett från den presenterade förklaringen och gett rapporten en ny utvärdering enligt nedanstående kriterier. Om rapporten har betecknats som svårbedömd, ej bedömbart eller saknar en definitiv beteckning så har den även då utvärderas enligt punkt 2 nedan. Undantag har gjorts ifall rapporten anses vara för diffus och informationsfattig för att en vidare utvärdering skulle varit möjlig (något som ofta varit fallet då rapporten avsett ett punktformat föremål dagtid). I sådana fall så har rapporten lagts till handlingarna som informationsfattig rapport.
2. Om rapporten inte kunnat betraktas som förklarad enligt ovanstående kriterier och inte heller ansetts vara för diffus/informationsfattig så har rapporten utvärderats på nytt tillsammans med eventuella särskilda observationer av ljusfenomen i mörker som förblev oförklarade och motsvarade de kriterier som nämndes i beskrivningen av ljusfenomen i mörker ovan. Utvärderingen har då delvis skett enligt de två modellerna ovan.

Utvärderingen har till stor del följt Hyneks modell och sett till hur många avvikande detaljer som rapporten innehåller och en helhetsbedömning har därefter gjorts i varje rapport. Denna modell följer följaktligen även Vallées modell, då den slutliga gradering som rapporten getts baserats på antalet avvikande inslag i rapporten. Ju fler detaljer i rapporten som varit i behov av korrigering för att en förklaring ska vara möjlig, desto högre märklighetsgrad har rapporten getts.

Utöver de exempel som nämns under Hyneks modell ovan så kan följande punkter nämnas som ökat märklighetsgraden i rapporten.

1. Föremålet har iakttagits av mer än ett vittne.
2. Föremålet har iakttagits mot bakgrund av ett inte alltför avlägset terrängföremål (t.ex. träd, byggnad, berg etc) vilket ger föremålet ett definitivt max-avstånd från observatörernas position.
3. En utförlig undersökning har genomförts där tänkbara felkällor i väsentlig mån kunnat avfärdas.

Punkt 3 ovan har dock dessvärre inte varit användbar i något stort antal rapporter då en utförlig undersökning som sagt inte genomförts i en stor andel av rapporterna i både fönsterområdet och kontrollområdet.

Nedan presenteras ytterligare exempel på rapporter av lägre respektive högre märklighetsgrad så som de utvärderats i detta arbete.

- En rapport som innefattar ett ensamt vittne samt en beskrivning av ett avlångt föremål som iakttagits mot himlen som bakgrund, gråaktigt till färgen, som uppskattats befinna sig på ca 500 meters avstånd och som sakta glidit bort ljudlöst över himlen och försvunnit med avståndet. Vi har ett ensamt vittne vilket ger dåligt med substans i rapporten. Vi har en observation mot en odefinierad bakgrund vilket gör avståndsuppskattningar till en omöjlighet. Vi har en form på föremålet som avviker från sedvanlig flygtrafik. Vi har ett beteende som stämmer med känd flygtrafik. Allt vi behöver korrigera i rapporten är alltså formen, med andra ord vi behöver tillföra lite kompletterande detaljer såsom vingar till det beskrivna föremålet. Därefter kan vi anta att det rörde sig om ett flygplan, att observatören misstog sig gällande avståndet och att avsaknaden av ljud går att härröra till att avståndet var större än vad observatören fick uppfattning om. Den här rapporten ges därmed inte en hög märklighetsgrad.
- En rapport om ett diskusformat föremål som iakttagits av 3 vittnen som varit i sällskap med varandra. Föremålet har iakttagits i dagsljus, på några meters höjd och mot bakgrund av ett skogsområde på 450 meters avstånd. Föremålet hängde stilla i luften och gav ifrån sig ett svagt hummande ljud. Efter uppskattningsvis 2 minuters observationstid så steg föremålet sakta till en höjd på ytterligare några meter och därefter försvann föremålet i mycket hög hastighet snett uppåt och var borta inom 10 sekunder. Här kan vi alltså se att föremålet har iakttagits mot bakgrund av ett skogsområde vilket gör att ett eventuellt stimuli i form av en felkälla (ett ifo) måste ha befunnit sig på som mest ungefär samma höjd som träden och någonstans mellan observatörerna och skogsområdet. På ett sådant avstånd skulle en flygfarkost av känt slag rimligtvis ha gett ifrån sig ett betydligt högre ljud samtidigt som den inte på något sätt kan försvinna med den hastighet som har beskrivits. Här måste vi alltså korrigera observatörernas uppfattning om vart dom såg föremålet eller deras uppfattning av det svaga ljudet, den beskrivna formen på föremålet samt det hastiga försvinnandet som beskrevs i rapporten. Vi måste inte bara göra det med ett utan med sammanlagt tre vittnen. Vi måste med andra ord ge rapporten en omfattande korrigerings för att ge den en trolig förklaring. Därmed ges rapporten en högre märklighetsgrad.

Denna metod utgår till stor del från ytterligare ett inslag som tas upp i Vallées analysmodell. Här kan det vara på sin plats att citera ett stycke ur Vallées modell som jag själv anser mig kunna instämma i.

The major flaw in previous classification systems is that they take as their basis the position of the observer, which is arbitrary and changing, rather than the reported behavior of the phenomenon from which one could draw important conclusions in terms of patterns. In other words, it may be interesting to know that a particular witness described a disk while another saw a triangle or a square, but this is a purely subjective item that is a function of the percipient, not a behavioral attribute of the phenomenon: one person's "disk" is another person's "ball of light." It is more relevant to know such stable facts as whether or not the object presented a discontinuity in flight or came close to the ground, items for which there is more consistent agreement.

Sammanfattningsvis understryker Vallée felmarginalerna i observatörernas subjektiva tolkning av föremålet som sådant och pekar på behovet av att lägga större vikt vid beskrivningen av föremålets beteende, som Vallée menar innefattar en mindre felmarginal. Här kan jag till viss del instämma med Vallée, men jag vill återigen exkludera **tillsynes avlägsna ljusfenomen kväll/natttid** samt **punktformade föremål dagtid** ur den tolkningen. I den sortens rapporter innebär beskrivningen av föremålets beteende likväl stora felmarginaler på grund av inslag såsom den autokinetiska effekten som är en illusion i ögat och som exempelvis kan resultera i att ett stationärt föremål ser ut att röra på sig. Då den sortens rapporter har exkluderats till stor del ur den slutliga analysen innebär detta inte något problem i det här arbetet.

Ser vi däremot till rapporter av **formbeskrivna föremål både i dagsljus och mörker** så är det enligt min egen erfarenhet vanligare att föremålet som sådant feltolkas av observatören medan dess beteende ofta beskrivs mer korrekt. Ett föremål som upptagit en påtagligare vinkelstorlek i observatörens synfält än bara ett punktformat föremål, och som observatören ansett sig kunna urskilja en tredimensionell form bakom, utgör i regel något mer konkret i observatörens perspektiv, vilket enligt min uppfattning tycks minska risken för feltolkningar av föremålets beteende. Däremot tycks just dessa förhållanden öka risken för grova feltolkningar av föremålets utseende och form.

Ser vi till **punktformade ljusfenomen natttid** så är förhållandena till viss del omvända, då det är relativt vanligt att föremålet som sådant endast beskrivs som ett punktformat ljusfenomen när detta är vad observatören såg (vid t.ex. en iakttagelse av en ljusstark stjärna eller satellit) medan föremålets beteende är det som feltolkas av observatören (till stor del på grund av tidigare nämnda faktorer). Med detta är det inte sagt att beskrivningen av beteendet saknar felmarginaler i de mer påtagliga observationerna, men då den detaljen förefaller ha en mindre felmarginal än formbeskrivningen så är det till stor del beteendet tillsammans med andra detaljer och omständigheter utöver den beskrivna formen (så som t.ex. observationsförhållanden) som legat till grund för graderingen av rapportens märklighetsgrad i det här arbetet.

Vid analysen av enskilda rapporter har utvärderingen gjorts utifrån ett antagande om möjliga felkällor. Som jag påpekat ovan så bör alltid en undersökning i första hand vara det som ligger till grund för vilken märklighetsgrad en rapport ska ges. I ett försök att kompensera för avsaknaden av genomförda undersökningar i rapporterna från fönsterområdet och kontrollområdet har utvärderingen alltid utgått ifrån vad som kan beskrivas som värsta tänkbara scenario. Vid en rapport så har därmed en potentiell felkälla antagits varit uppdagad över observationsområdet och en utvärdering av hur pass svår rapporten hade varit att förklara med den aktuella felkällan har därefter gjorts.

För att ge ett exempel så kan vi anta en rapport om ett diskusformat föremål på låg höjd strax ovan en skogslinje, som inledningsvis hängde stilla i luften för att sedan accelerera bortåt över skogen och försvinna inom några sekunder (en rapport som inte alls är olik detta scenario finns exempelvis i rapportutbudet från fönsterområdet). Därefter tänker vi oss exempelvis vad som hade hänt om undersökningen hade uppdagat att en helikopter, ballong eller annan lämplig felkälla fanns just i den aktuella observationsriktningen och vid den aktuella tidpunkten för observationen och att denna hade betett sig så pass överensstämmande med beskrivningen i rapporten som är möjligt för den aktuella felkällan. Följaktligen var den fråga som därefter utvärderades: hur stor är sannolikheten för att denna förklaring då hade kunnat läggas till handlingarna i rapporten i fråga och vilka inslag i rapporten måste ges en påtaglig korrigerings för att förklaringen ska vara möjlig? I detta fall hade vi varit tvungna att korrigera det hastiga försvinnandet om vi huvudsakligen ser till det beskrivna beteendet, då vare sig en ballong, helikopter eller annan felkälla som är aktuell i fallet kan åstadkomma den detaljen i objektivt avseende. Vi måste därför anta att observatören misstagit sig på den punkten och att den delen av observationen inte gick till så som den har beskrivits. Vi måste därmed ge rapporten en påtaglig korrigerings på den punkten.

I och med den här arbetsmetoden så kompenseras avsaknaden av en undersökning till viss del då en undersökning rimligtvis inte hade kunnat uppdaga en troligare felkälla i rapporten än vad vi redan utgått från i utvärderingen. Med denna metod skulle det givetvis finnas eventuella skäl till kritik om att utvärderingen varit alltför restriktiv och hårdför och att rapporter kan ha getts en lägre gradering än vad de egentligen hade fått om en närmare undersökning hade genomförts i den aktuella rapporten. Men då dessa undersökningar saknas är det helt enkelt inte lämpligt att göra annat än att gardera sig till de mest strikta och för rapportens genuinitet mest besvärade förhållandena, då vi inte kan blanda in rapporter på allt för chansartade underlag vid en klassificering av ett fönsterområde. Då vi även vet utifrån UFO-Sveriges egen rapportstatistik att en stor majoritet av alla inkommande rapporter får sin förklaring i form av vardagliga felkällor blir det även av den anledningen rimligt att gardera sig till de mest strikta kriterierna i rapporterna¹⁰. Samtidigt så kan vi på relativt goda grunder säga att de rapporter som ges en högre gradering utifrån denna metod verkligen utgör en kärna av genuint svårförklarliga rapporter och därmed en relativt stabil datagrund för avgörandet i frågan om ett större antal svårförklarliga rapporter förekommit i Kolmårdenområdet eller ej.

När en utvärdering gjorts så har rapporten sedan graderats efter Vallées SVP-system men med vissa begränsningar. För det första så har V-skalan exkluderats ur analysen då detta är en rent utredningsteknisk detalj, och då vi endast är ute efter att gradera rapportens märklighetsgrad och trovärdighet fanns det inte skäl att inkludera den kategorin som en enskild del i arbetet. Givetvis har dock uppgifter som framkommit vid en eventuell platsundersökning och som funnits inkluderade i rapportmaterialet tagits hänsyn till i utvärderingen av rapporten. Vid utvärderingen av en rapporters gradering på P-skalan har inte heller samtliga punkter på skalan använts. Punkt 0 har exkluderats eftersom den föregående processen varit avsedd för att sortera ut samtliga rapporter som motsvarar den punkten. Punkt 4 har även den exkluderats då den inte anses vara lämplig vid utvärderingar av rapporter som härrör från subjektiva iakttagelser och som dessutom inte genomgått en närmare undersökning i många av fallen. Att nå fram till en slutsats om att någon känd naturlig förklaring inte är "möjlig" är i sin tur mycket svårt utan ett starkare arbetsunderlag än vad vi i regel har att göra med här. Rapporterna har därmed graderats från punkt 1–3 under P-kategorin där 3 ges till de mest svårförklarliga rapporterna.

Två fenomen som däremot har behandlats separat i utvärderingen av P-skalan är **klotblixtfenomenet** och så kallade **jordbävningssljus**. En teori om att det observerade fenomenet härrör från en klotblixtnöj kan inte utvärderas enligt Vallées modell då det är för lite känt om fenomenets uppkomst och karaktär för att den modellen ska vara lämplig för utvärderingar av den teorin i rapporter som i någon form påminner om rapporter som betraktats som en del av klotblixtfenomenet. Sannolikheten för att det rör sig om en klotblixtnöj har därmed utvärderats endast utifrån vilka väderförhållanden som rådde i samband med observationen, då den främsta omständighet som är mer eller mindre klarlagd kring fenomenet är att klotblixtnöjen är starkt förknippade med åska¹¹. Samma approach har getts till andra mindre utforskade naturfenomen så som jordbävningssljus. Förklaringen i form av ett klotblixtfenomen eller ett jordbävningssljus har därmed baserats på

- att fenomenet i sin beskrivning har goda likheter med de fenomen som betraktats som en del av klotblixtfenomenet eller jordbävningssljuset,
- att det ska ha funnits uppgifter om att de förhållanden som de båda fenomenen är förknippade med (= åska/seismisk aktivitet) har förekommit före, efter eller under observationen och i någorlunda geografisk närhet till observationsplatsen.

Ett lämpligt förhållningssätt när det gäller de så kallade jordbävningssljuset har då varit att utgå ifrån de typvärden som presenterats i en artikel i *Seismological Research Letters*¹². I artikeln uppges det att det typiska jordbävningssljuset förekommer inom ca 300 km från epicentrum, inom 4 veckor före skälvet och att magnituden i regel inte ligger på en lägre nivå än runt 3.5. Med anledning av att den här sortens fenomen utvärderats utifrån dessa kriterier så kan frågan om huruvida det rör sig om en klotblixtnöj eller ett jordbävningssljus (däribland den sortens ljusfenomen som har inkluderats i Michael Persingers så kallade *Tectonic Strain Teori*) fortfarande vara relativt öppen i rapporter som har getts en hög gradering på P-skalan och där dessa teorier har avskrivits eftersom de inte uppfyllt ovan nämnda kriterier.

Efter utvärderingen på P-skalan har rapporten getts en gradering på S-skalan men även där med vissa modifieringar. Samtliga punkter (0–4) har dock använts på den skalan men punkt 2 (en rapport som tillskrivs en trovärdig andrahandskälla) har dock utökats för att även inkludera rapporter som enligt Vallées modell skulle motsvara de högre graderingarna (3–4) men som av vittnespsykologiska detaljer inte bör ges en alltför hög gradering. En detalj som vi måste se till när vi utvärderar källans trovärdighet är den tid som passerat mellan iakttagelsen och den första redogörelsen från observatören. Det är välkänt att det mänskliga minnet är lättpåverkat och kan influeras och förvanskas med tiden. Det är därmed nödvändigt att lägga vikt vid den tid som passerat mellan observationen och den första redogörelsen och endast rapporter som inkommit kort efter observationen (max inom några dygn) bör följaktligen ges de högre graderingarna på S-skalan. Om längre tid än så har passerat mellan observations-tillfället och redogörelsen bör därmed inte de högsta graderingarna användas då dessa alltså endast bör ses som lämpliga för en minnesbild med högre trovärdighet ur ett tidsmässigt perspektiv.

Att sätta någon säker tidsgräns är dock inte möjligt när vi har att göra med det mänskliga minnet, men då UFO-Sverige överlag har talat om en gräns på ca 48 timmar för en viss trovärdighet i de egna rekommendationerna till föreningens undersökare så väljer jag härmed att förhålla mig till samma gräns. Med detta är det inte sagt att minnen inte kan förvanskas på mindre än 48 timmar, men då riskerna för detta ökar med tiden bör förvanskningensrisken givetvis vara klart lägre om redogörelsen inkommit inom 48 timmar från att observationen ägde rum. En högre trovärdighet än 2 har därmed inte getts till rapporter där redogörelsen inkommit efter mer än ca 48 timmar från observationen oavsett vilka omständigheter som finns i fallet. Punkt 2 i S-skalan kan därmed ses som utvidgad till att även syfta på en trovärdig observatör via förstahandskällor men vars utsaga har mer begränsad trovärdighet på grund av den tid som har passerat mellan observationen och den första redogörelsen.

Avslutningsvis så har S-skalan i övrigt avgjorts till största del utifrån vilka kontakter som förts med observatören/observatörerna. En utförligare beskrivning av de kriterier som följts vid utvärderingen av källans trovärdighet redovisas i **Bilaga 2 - Källans trovärdighet**. Vad som kan tilläggas är dock att ett problem som förekommit i ett stort antal av rapporterna från de två områdena är att det saknats uppgift om intryck av observatörens trovärdighet från den ansvarige undersökaren i fråga trots att kontakter i många fall förts med vittnena. Däremot har jag valt att arbeta efter antagandet att observatören/observatörerna uppfattats som uppriktiga utifall inget annat framkommit i rapportmaterialet. Den fråga som därmed setts till i många fall är huruvida det förts några kontakter med vittnena och i sådana fall vilken sorts kontakter och av vem. Har observatören intervjuats av en känd och trovärdig källa men utan vare sig positiva eller negativa vitsord har antagandet gjorts att observatören uppfattats som sanningsenlig.

Denna metod bygger på antagandet om att det sannolikt hade framgått i materialet ifall observatören inte uppfattats som trovärdig, samtidigt som det inte förväntas framgå på samma sätt om observatören däremot uppfattats som trovärdig. Detta kan givetvis uppfattas som en något godtycklig graderingsmetod, men hade samtliga rapporter där kontakter förts med vittnena utan att det finns positiva vitsord dokumenterade i fallet getts graderingen 1 (källa av okänd tillförlitlighet) är risken mycket hög för att vi hade sänkt graderingen i ett stort antal rapporter som i själva verket skulle haft en högre gradering.

Vi vet idag efter flera tiotal år av rapportarbete att avsiktliga bluffhistorier är mycket ovanliga och att den allra största majoriteten av de inkommande rapporterna härrör från vardagligt folk som endast återger det de anser sig varit med om. Detta har inte minst fastslagits genom att de föremål som observatören beskrivit i ett stort antal fall kunnat identifieras (dock som en känd felkälla) och observatörens berättelse (tillika observatörens trovärdighet) har därmed kunnat bekräftas. Att trots denna kännedom gradera ett stort antal av rapporterna som 1, dvs. källa av okänd tillförlitlighet, endast med bakgrund av att det saknas vitsord från undersökaren blir i mina ögon på gränsen till en hypokritisk metod.

Däremot bör det trots detta förutsättas att kontakt förts med observatören/observatörerna för att en gradering från 2 och uppåt ska vara möjlig då detta, trots ovan nämnda omständigheter som talar emot bluffteorin, rent generellt är den metod som under många år fungerat som standardmetod för att det ska vara möjligt att ha en uppfattning om observatören och dennes trovärdighet. Denna standardmetod bör därmed inte kringgå i detta arbete heller trots det som generellt talar emot bluffförklaringen.

Samtliga utvärderade rapporter har utefter dessa kriterier getts en gradering mellan 1–3 på P-skalan och mellan 0–4 på S-skalan.

Resultat

Det sammanlagda resultatet av analysen av de 253 rapporterna från de två områdena redovisas i sammanställningen nedan. En utvärderad rapport graderas först på P-skalan och därefter på S-skalan. En rapport som exempelvis har graderingen "2.3" har därmed getts gradering 2 på P-skalan och 3 på S-skalan. I tabellen på de följande sidorna redovisas samtliga rapporter årsvis och för varje år anges respektive beteckningar som rapporterna getts under arbetet efter vad som beskrivits ovan. Dessa beteckningar är alltså ifo, troligt ifo, informationsfattig rapport, samt de utvärderade rapporterna och de respektive graderingar som de getts. I tabellen redovisas de graderingar som de utvärderade rapporterna getts längst till höger för varje årtal i kolumnen "P-S". Anges det exempelvis i tabellen att 3 rapporter från det aktuella året utvärderats följer därefter de 3 rapporternas gradering på P- och S-skalorna i kolumnen "P-S". Däremot saknar ett flertal rapporter säkra årtal och vid genomgången av rapportutbudet från varje år har jag försökt att endast inkludera rapporter med säkra angivelser av årtal. Rapporter som anger ett troligt år eller som endast anger ett decennium eller ett ospecificerat tidsspänn över flera år (t.ex. 1966–69) har istället sammanställts under de respektive decennierna som redovisas i separata rader i tabellen.

Ytterligare ett antal rapporter är så pass diffusa i sina dateringar att de inte ens kan placeras under ett specifikt årtionde. Detta kan även bero på att det tidsspänn som observationen getts ligger runt ett decennie-skifte (t.ex. om rapporten är daterad mellan 1968–1972). Varken dessa rapporter eller de rapporter som endast kunnat dateras under ett visst årtionde kan dock inkluderas i frågan om Kolmårdenområdet kan betraktas som ett fönsterområde eller ej. Detta på grund av att den definition av ett fönsterområde som jag här valt att jobba efter endast förutsätter rapporter som är daterade till ett specifikt årtal. I syfte att fortfarande redovisa det slutliga resultatet från det totala rapportutbudet från de två områdena redovisas ändå dessa rapporter i tabellen. De rapporter som endast kunnat dateras under ett specifikt decennium redovisas efter respektive årtionde, medan de rapporter som även saknar ett årtionde i sin datering redovisas sist i tabellen och kallas för "odaterade rapporter". Det ska dock nämnas att en viss felmarginal finns på den här punkten då även rapporter med troliga årtal i vissa fall kan ha inkluderats under de specifika årtalen. Detta kan exempelvis bero på att datum-informationen i en rapport kan vara relativt diffust beskriven. Saknas det siffror i tabellen över ett av de två områdena vid ett årtal betyder det att det inte funnits några rapporter från området det årtalet. Saknas det årtal helt och hållet i tabellen innebär det att det inte funnits rapporter från något av områdena under det aktuella årtalet.

Samtliga 253 rapporter har gått igenom av undertecknad som gjort slutbedömningen i samtliga fall. Anders Berglund har dock bistått med preliminära synpunkter i en del av rapporterna, men även i dessa fall har slutbedömningen alltså gjorts av undertecknad.

För att definiera en svårförklarlig rapport har jag valt att sätta ett minimum av 2.2 på P-S-skalan. Alltså en rapport där vi tvingats göra en påtaglig korrigerande av minst en av detaljerna i rapportens beskrivning och där rapporten i sig tillskrivits en trovärdig andrahandskälla eller en trovärdig förstahandskälla men där rapporten inkommit efter mer än ca 48 timmar. Detta är även den gradering som Jacques Vallée till stor del använde sig av då han ursprungligen utvecklade systemet i boken *Confrontations* då 71 av de 100 rapporter som listades i boken hade getts en gradering av 2.2.2 eller högre (Vallée inkluderade även V-skalan i sina rapporter)⁸. Det är således antalet rapporter med en gradering av 2.2 eller högre som utgör antalet svårförklarliga rapporter i de respektive områdena. Nedan följer det sammanställda resultatet av analysen av de 253 rapporterna.

Tabell 1: Analys av de 253 rapporterna

Notera: Raderna för Kolmården är gråfärgade enbart för att visuellt särskilja dem tydligare från Mien-raderna

Årtal	Område	Ifo / bluff /	Troligt	Informations-	Utvärderade	P-S
		psykologiskt	Ifo / bluff /	fattig rapport	rapporter	
		psykologiskt	psykologiskt			
1939	Kolmården					
	Mien	1				
1946	Kolmården		1	1	1	1.2
	Mien	1	1	3		
1947	Kolmården		1			
	Mien					
1940- tal	Kolmården			1		
	Mien					
1950	Kolmården		1			
	Mien					
1951	Kolmården					
	Mien		1			
1952	Kolmården			3		
	Mien		1	1		
1953	Kolmården					
	Mien			1		
1954	Kolmården	2				
	Mien					
1957	Kolmården	2		1		
	Mien					
1958	Kolmården			1		
	Mien					
1960	Kolmården					
	Mien		1	1		
1961	Kolmården					
	Mien	1				
1962	Kolmården				1	2.1
	Mien					
1964	Kolmården			1		
	Mien					
1965	Kolmården	1		1		
	Mien			1		
1966	Kolmården					
	Mien			1	1	1.1
1968	Kolmården		1			
	Mien					
1969	Kolmården	1	1	1		
	Mien					
1960- tal	Kolmården		1	1		
	Mien		1	1		
1970	Kolmården			1	1	2.1
	Mien				1	1.1
1971	Kolmården		1	2		
	Mien			1	1	1.2

Årtal	Område	Ifo / bluff / psykologiskt	Troligt Ifo / bluff / psykologiskt	Informations- fattig rapport	Utvärderade rapporter	P-S
1972	Kolmården		1	2	3	1.2 1.1 2.1
	Mien			1		
1973	Kolmården	1		1		
	Mien		1	2		
1974	Kolmården					
	Mien	1		1		
1975	Kolmården			1		
	Mien		2			
1976	Kolmården		1	6	3	1.2 1.2 1.2
	Mien			1		
1977	Kolmården			5	4	2.2 1.1 2.2 2.1
	Mien					
1978	Kolmården	2		2	2	3.2 1.2
	Mien		1	1		
1979	Kolmården		2	3	1	1.2
	Mien			2		
1970- tal	Kolmården		1	2	1	2.2
	Mien					
1980	Kolmården		3	2	1	3.2
	Mien					
1981	Kolmården	1	4	1	2	2.1 2.2
	Mien					
1982	Kolmården		1	5	1	1.1
	Mien			1		
1983	Kolmården		1	2	1	1.4
	Mien			1		
1984	Kolmården	2			1	1.2
	Mien				1	2.1
1985	Kolmården	2	2	1		
	Mien			2	1	3.4
1986	Kolmården			1		
	Mien			2		
1988	Kolmården			1	1	1.2
	Mien			1		
1989	Kolmården			1	1	1.2
	Mien			1		

Årtal	Område	Ifo / bluff / psykologiskt	Troligt Ifo / bluff / psykologiskt	Informations- fattig rapport	Utvärderade rapporter	P-S
1980- tal	Kolmården		1	2	3	1.2 3.2 3.2
	Mien			1		
1990	Kolmården			2		
	Mien		1			
1991	Kolmården		1	4		
	Mien				1	3.2
1992	Kolmården			1		
	Mien					
1993	Kolmården		1	1		
	Mien					
1994	Kolmården		2	1		
	Mien			1		
1995	Kolmården			1		
	Mien	1	1		2	2.2 2.2
1996	Kolmården	1	2		1	1.1
	Mien		1	1		
1998	Kolmården					
	Mien			1		
1999	Kolmården		1	2		
	Mien		1			
1990- tal	Kolmården			2		
	Mien			2		
2000	Kolmården	1				
	Mien					
2001	Kolmården	1		1		
	Mien			1		
2002	Kolmården		1	1		
	Mien		2			
2003	Kolmården	3		1		
	Mien			3		
2006	Kolmården					
	Mien			1		
2007	Kolmården	1		1		
	Mien				1	1.2
2008	Kolmården		1			
	Mien	1				
2009	Kolmården	1		1		
	Mien			1		
2000- tal	Kolmården		1	2	1	1.2
	Mien					
2010	Kolmården	2	1	1		
	Mien				1	2.1
2012	Kolmården					
	Mien	2	1			

Årtal	Område	Ifo / bluff / psykologiskt	Troligt Ifo / bluff / psykologiskt	Informationsfattig rapport	Utvärderade rapporter	P-S
2013	Kolmården	1				
	Mien		2			
2014	Kolmården		1	1		
	Mien					
2015	Kolmården		3	2		
	Mien	1				
2010-tal	Kolmården				1	1.2
	Mien					
Odaterade (okänt år/dec.)	Kolmården			1	3	2.2
						1.2
	Mien	1		1		1.2

Sammanfattningsvis finns det ingen tendens till de kriterier som jag satt upp för ett ufo-fönster inom något av områdena i sammanställningen. Utgår vi från minimumgraderingen 2.2 för att en rapport ska vara att betrakta som svårförklarlig ser resultatet ut på följande vis.

Tabell 2: Antalet rapporter med minst gradering 2.2

Område	År	Antal	P-S-gradering
Kolmården	1977	2	2.2, 2.2
	1978	1	3.2
	1970-tal	1	2.2
	1980	1	3.2
	1981	1	2.2
	1980-tal	2	3.2, 3.2
	Odaterade	1	2.2
Mien	1985	1	3.4
	1991	1	3.2
	1995	2	2.2, 2.2

Inte under något år uppgår antalet svårförklarliga rapporter i Kolmårdenområdet till 5 stycken. Anmärkningsvärt är att det överhuvudtaget förekommit svårförklarliga rapporter inom Kolmårdenområdet under endast 4 av åren i sammanställningen. Denna siffra är givetvis förödande för teorin om att Kolmårdenområdet skulle röra sig om ett fönsterområde då ett av de kriterier som listats tidigare är att det förhöjda antalet svårförklarliga rapporter ska pågå i minst 5 år i sträck. Den enda positiva indikation i dessa siffror är att Kolmårdenområdet under 4 år uppfyller kriterium 3 för ett fönsterområde som säger att dubbelt så många svårförklarliga rapporter ska ha förekommit inom fönsterområdet jämfört med kontrollområdet.

Då det inte finns några svårförklarliga rapporter alls inom kontrollområdet under de 4 år då det finns 2.2-rapporter inom fönsterområdet får kriterium 3 vid det här arbetets definition av ett fönsterområde ses som uppfyllt under dessa år. Å andra sidan är situationen densamma under de 3 år då det finns svårförklarliga rapporter i kontrollområdet och någon stor skillnad rör det sig följaktligen inte om mellan områdena på den punkten heller.

De två Kolmården-rapporterna från 1980-talet som graderats 3.2 uppskattades kunna ha ägt rum i november 1983 i båda fallen. Men inte heller om vi antar att dessa två rapporter istället ägde rum 1981 kommer vi upp i 5 rapporter med minst gradering 2.2, då det i sådana fall max rör sig om 3 rapporter 1981. Även den odaterade rapporten under 1970-talet lär utöka antalet

svårförklarliga rapporter under 1977–78, då denna rapport uppskattas ha inträffat just mellan 1977–78. Men även om vi antar att rapporten ägde rum 1977 kommer vi ändå inte upp i mer än 3 rapporter med minst 2.2 eller högre i gradering. Möjligen skulle rapporten med osäkert årtionde kunna skjuta antalet rapporter med minst gradering 2.2 till fyra stycken då den uppskattas ha ägt rum i slutet på 1970-talet alternativt i början på 80-talet.

Det kan dock givetvis argumenteras för att dessa sparsamma siffror beror på kriteriet att en rapport ska motsvara gradering minst 2.2. Men även om vi skulle utöka antalet rapporter till att även inkludera de rapporter som tillskrivits en källa av okänd tillförlitlighet (gradering 1 på S-skalan) så kan vi inte beteckna Kolmårdenområdet som ett fönsterområde. Resultatet med en minimum gradering 2.1 ser ut enligt nedan.

Tabell 3: Antalet rapporter med minst gradering 2.1

Område	År	Antal	P-S-gradering
Kolmården	1962	1	2.1
	1970	1	2.1
	1972	1	2.1
	1977	3	2.2, 2.2, 2.1
	1978	1	3.2
	1970-tal	1	2.2
	1980	1	3.2
	1981	2	2.2, 2.1
	1980-tal	2	3.2, 3.2
	Odaterade	1	2.2
Mien	1984	1	2.1
	1985	1	3.4
	1991	1	3.2
	1995	2	2.2, 2.2
	2010	1	2.1

I denna sammanställning ser vi att det fortfarande inte finns något år som innefattar 5 rapporter med minst gradering 2.1 inom något av områdena. Dock kan vi eventuellt utöka antalet rapporter till 5 om vi lägger till de rapporter som saknar årtal. Antar vi att de två Kolmården-rapporterna daterade under 1980-talet som uppskattades ha ägt rum runt 1983 istället ägde rum 1981, och vi även antar att den rapport som getts ett osäkert årtionde och som alltså uppskattades ha ägt rum under sent 1970-tal alternativt i början på 80-talet likväl ägde rum 1981 kommer vi upp i 5 rapporter med minst gradering 2.1 inom Kolmårdenområdet det här året. Om vi antar att den odaterade rapporten under 1970-talet som alltså uppskattades ha ägt rum mellan 1977–78 inträffade 1977 kan vi även utöka antalet rapporter 1977 till fyra stycken i Kolmårdenområdet.

Vad vi ser är följaktligen att för att uppnå grundkriteriet av 5 svårförklarliga rapporter/år under endast ett enskilt år inom Kolmårdenområdet måste vi dels utvidga kriteriet av minimumgradering från 2.2 till den mer vanskliga graderingen 2.1 samtidigt som vi måste inkludera flera rapporter med vaga datum som vi i själva verket inte vet säkert om de inträffade under det aktuella året eller ej. Det är alltså först efter viss ansträngningen som vi kan lista fem svårförklarliga rapporter under endast ett enskilt år i Kolmårdenområdet. Det finns även en klar osäkerhet i antagandet om att de två rapporterna från 1980-talet ska ha inträffat 1981. Vid en av dessa rapporter utgjordes vittnena av en kvinna tillsammans med sina två söner. Den ena sonen uppgavs i rapporten ha varit 4 år gammal vid observations-tillfället. Då sonen är född 1980 skulle han i sådana fall varit endast 1 år gammal vid observationstillfället.

Även om den angivna åldern vid observationstillfället uppenbarligen var en uppskattning i efterhand och han uppskattades i en senare artikel i Hemmets Journal ha varit 3 år vid tillfället så är det ändå osäkert om modern skulle misstagit sig på att en av sönerna i själva verket var i spädbarnsålder vid observationstillfället, vilket vi alltså måste anta att hon gjort om vi ska placera den här rapporten 1981. Återigen ser vi att det vid de 7 år som innefattar rapporter med minst gradering 2.1 i Kolmårdenområdet inte finns några rapporter från kontrollområdet, vilket gör att punkt 3 i definitionen av ett ufo-fönster som använts här är uppfyllt under de 7 årtalen. Även här är dock förhållandena desamma under de 5 år som innefattar rapporter med minst gradering 2.1 i kontrollområdet.

Avslutningsvis kan vi se till det totala resultatet av sammanställningarna ovan.

P-S	Område	Antal rapporter	Antal år
≥ 2.2	Kolmården	9	4
	Mien	4	3
≥ 2.1	Kolmården	14	7
	Mien	6	5

Slutdiskussion

Siffrorna ovan ger inget stöd för teorin om att Kolmårdenområdet skulle röra sig om ett så kallat ufo-fönster baserat på hur jag här valt att definiera ett fönsterområde. **Enligt de kriterier jag utgått från i det här arbetet kan Kolmårdenområdet därmed inte betraktas som ett fönsterområde** och det kan inte heller anses ha varit ett fönsterområde under någon tidigare period. Vad som kan nämnas är att det under den period då området ursprungligen betecknades som ett fönsterområde (tidigt 1980-tal) fanns en aktiv lokalförening i Nyköpingsområdet och vi skulle möjligen kunna tänka oss att den aktiva gruppen genererade ett större antal rapporter från sitt närområde än vad man ansåg sig se i övriga landet och att man därefter betecknade området som ett fönsterområde. Men det är likväl viktigt att påpeka att det utifrån resultatet från denna analys inte heller kan uteslutas att det finns ett förhöjt antal observationer som kan vara av intresse inom området.

Denna studie har syftat till att kontrollera om det efter en relativt hårdför kritisk granskning fortfarande kvarstår någon mängd rapporter med hög märklighetsgrad (= svårförklarliga rapporter) som motsvarar de särskilt utsatta kriterierna för ett fönsterområde. Det kan därmed inte uteslutas att andra former av statistiska undersökningar av rapportutbudet från Kolmårdenområdet skulle ge ett mer positivt resultat för teorin om att området är ett så kallat ufo-fönster.

Så finns det då några indikationer på ett lokalt återkommande fenomen i Kolmårdenområdet? **Här kan det vara på sin plats att ta upp några av de rapporter som genererat en högre gradering på P-S-skalan inom Kolmårdenområdet.** Det här är även två rapporter som jag själv undersökt och dokumenterat (dock först många år i efterhand). Det gäller de två Kolmården rapporterna från 1980-talet som graderats 3.2 på P-S-skalan.

Två rapporter från Kolmården

Den första av de två rapporterna uppskattas ha ägt rum i november mellan 1983–85. Det hela inträffade runt 17:30 på eftermiddagen då Sylvia Skarin tillsammans med sina två söner Adam och Tobias befann sig längs en liten avtagsväg vid Uttervik inte långt från Näveksvarn i sydöstra Södermanland. Vid platsen ligger det ett gärde alldeles vid sidan av vägen och när bilen som de tre färdades i befann sig alldeles intill gärdet fick de se tre stycken tillsynes avlägsna ljus på himlen som Sylvia inledningsvis trodde var två reoplan. Kort därefter så närmade sig dock föremålen området och på någon sekund så förflyttade sig ljuskällorna ned över gärdet bredvid vägen där de hängde stilla i luften på uppskattningsvis 8–10 meters höjd och som mest på cirka hundra meters avstånd.

Föremålet uppfattades då som triangelformat med tre stycken ljuskällor, en i vardera hörn. Ljuskällorna avgav ett något gulaktigt men lite ovanligt ljus och lös även upp omgivningen vid gärdet bredvid vägen, medan nyansen på föremålet uppfattades som mörk. Föremålet ska även ha varit ganska tunt på höjden medan de tre ljusgloberna stack ned från undersidan på föremålet som tre stora skålar. Tobias som vid tillfället endast var ca 4 år gammal mindes tyvärr inte så mycket av händelsen då den undersöktes av undertecknad mer än 30 år i efterhand, men Adam (som vid tillfället var ca 7 år) och Sylvia redogjorde utförligt för observationen.

Föremålet uppskattades av observatörerna ha en storlek på armlängds avstånd av ca 30 centimeter. Intill gärdet ca 130 meter från observationsplatsen ligger det även ett hus och vid platsintervjun ombads Adam och Sylvia att jämföra föremålets storlek med huset. Huset var mindre än 20 centimeter på en armlängds avstånd från den plats där vi befann oss under intervjutillfället. Både Adam och Sylvia var däremot överens om att föremålet var större än vad huset var på en armlängds avstånd. Efter att föremålet hade hängt stilla i luften under uppskattningsvis någon minut så lyfte det rakt upp och svängde bort över skogen bakom gärdet och försvann i oerhört hög hastighet mot sydost. Försvinnandet gick så fort att någon acceleration överhuvudtaget inte kunde uppfattas. Något ljud kunde aldrig uppfattas från föremålet, men det ska även påpekas att observatörerna hela tiden iakttog föremålet inifrån bilen.

Efter observationen åkte familjen hem och senare samma kväll skulle Sylvia åka och hämta sin dotter med bilen. I och med det skulle hon lägga in hennes cykel i bakluckan på bilen och i samband med det beskriver Sylvia hur det slog ut tomtebloss-liknande gnistor från plåten och hon fick även en kraftig stöt vid tillfället. Fenomenet upprepade sig därefter varje gång de försökte ta i bilen och de här effekterna satt sedan i under tre dagar. Sylvia beskriver dock att bilen inte var helt obrukbar under den här tredagarsperioden, utan den gick fortfarande att köra men det var följaktligen lite besvärligt att ta sig in i bilen. Bilen som användes var en Saab 99 och eftersom problemen upphörde av sig självt efter tre dagar så tog Sylvia aldrig bilen till verkstaden.

Cirka fem dagar efter observationen fick Sylvia besök av en bekant vid namn Lars Sjögren som vid tiden bodde i ett närliggande område. Det visade sig då att även Lars Sjögren gjort en observation där det förekom liknande inslag i närheten av den plats där Sylvia och hennes söner såg det triangulära föremålet. Vid en telefonintervju med Lars Sjögren av undertecknad uppgav han att han befann sig längs en skogsväg i Näveksvarnstrakten, eventuellt så var det i Uttervik, då bilen plötsligt stannade och billyktorna slocknade (radion var inte påslagen). Lars Sjögren klev då ut och öppnade motorhuven och han såg då hur det gnistrade om batteriet. Av en händelse så tittade han sedan upp och han fick då se ett stort svart triangulärt föremål som rörde sig över träden på uppskattningsvis 150 meters höjd. Föremålet var helt svart utan lampor och det liknade en trekantig skugga med skarpa kanter. När föremålet hade avlägsnat sig så startade bilen av sig självt igen och Lars Sjögren var då kvar utanför bilen.

Föremålet rörde sig relativt fort och han kunde iaktta det under ca 6–8 sekunder. Därefter försvann föremålet bakom trädlinjen som täckte Lars Sjögrens sikt vid sidan av vägen.

Föremålet gav inte vid något tillfälle ifrån sig något ljud. Lars Sjögren uppskattade föremålets storlek som en jumbojet och han tror att han precis hade kunnat täckte föremålet med handen på en utsträckt arm. Föremålet rörde sig hela tiden i en jämn konstant hastighet utan några förändringar i höjd eller sidled. Lars uppgav att han hade en bensindriven bil vid tiden och han tror att det var en Toyota. Han hade inte haft några problem med bilen före observationen och det var inte heller något fel på den efteråt. Han tog inte bilen till verkstaden eftersom den gick som den skulle efter observationen.

Lars Sjögren mindes dock inte om Sylvia Skarin hade berättat om sin iakttagelse innan han såg föremålet och vi kan därmed inte helt och hållet utesluta att Lars Sjögren kan ha påverkats av Sylvia Skarins observation i sin egen tolkning av föremålet. Vid en senare intervju med undertecknad beskrev även Lars Sjögren att när han skulle öppna motorhuven gnistrade det till från skrovet på motorhuven, något som han liknade vid små lågor mellan fingertopparna och plåten på motorhuven. Han fick däremot ingen stöt och fenomenet inträffade bara en gång.

I det här två rapporterna är det givetvis svårt att undgå att se en viss indikation på ett lokalt återkommande fenomen som även gett upphov till likartade effekter på bilar i minst två fall. Ett visst frågetecken finns förvisso kring den gnistutsöndring som Lars Sjögren beskrev på sin bil då Lars Sjögren i ett tidigare ifyllt rapportformulär svarade nej på frågan om det under observationens gång förekom någon fysisk påverkan på honom själv eller på omgivningen, där bilar specifikt nämns som ett alternativ. Däremot så framstår det som sannolikt att Lars Sjögren har missuppfattat den frågan då han inte heller nämner bilstoppet på den punkten, något som han har inkluderat i händelsebeskrivningen i samma formulär.

Dock är inte de här två observationerna något som får Kolmården-området att stå ut i förhållande till kontrollområdet, då vi likväl har två likartade observationer som indikerar återkommande fenomen även i Mien-området.

Två rapporter från Mien

Båda dessa observationer inträffade den 7 januari 1995 i det lilla samhället Ulfsryd cirka 5 kilometer sydväst om Tingsryd. De här två rapporterna har tidigare publicerats i sin helhet vid ett flertal tillfällen^{13, 14} men det kan ändå vara på sin plats att beskriva de två rapporterna sammanfattningsvis även här. Den första observationen gjordes av en kvinna vid namn Ewy Johansson och kom till UFO-Sveriges kännedom i oktober 2000. Ewys upplevelse ägde rum hemma på gården den 7 januari 1995 cirka 17:00. Hon beskriver att hon just påbörjat sin vanliga kvällspromenad och befann sig vid en stengärdesgård intill bostaden när hon fick se ett konstigt ljus dyka upp mellan träden. Framför observationsplatsen ligger ett öppet fält och mindre än femtio meter längre bort syns en massiv stengärdesgård innan skogen tar vid. Det var ur denna skog som Ewy observerade ett klotliknande ljusfenomen.

Ewy beskrev att hon såg ett starkt ljussken till höger om sin position och hon trodde först att det var någon med en stark ficklampa. När hon stannade till för att se vad det kunde vara såg hon hur ljuset verkade röra sig mot henne mellan träden. Ewy backade då några steg och blev stående och observerade fenomenet. Hon uppger vidare att ljusskenet nu växte och blev stort som en fotboll. Det stannade då över stenvallen och började breda ut sig åt sidorna. Ljusskenet blev mer och mer ovalt och skenet, som var blåvitt, blev starkare. Ewy uppger även att hon i det här läget blev som paralyserad och inte kunde röra sig från platsen. På något sätt försvann samtidigt all uppfattning om tid, och i dag kan Ewy inte säga hur lång tid som egentligen gick medan klotet bredde ut sig. Sedan inträffade en förändring, ljuset drog åter

ihop sig och blev till det klot som hon först sett komma mellan träden. Ewy uppger dock att ljusfenomenet inte var helt klotrunt utan beskriver det som en kärna i mitten samtidigt som skenet längre ut mot kanterna var genomskinligt. Därefter vände ljusklotet och rörde sig tillbaka mellan träden igen och Ewy kunde iakttä klotet tills det skymdes av träden.

När ljusklotet försvunnit, upplevde Ewy att hon vaknade till sans igen. Hon kände hur hon frös om fötterna och hur hela kroppen var kall. Vid det här läget kunde hon även återigen röra på sig och istället för att fortsätta sin promenadrunda vände hon och gick tillbaka till gården där hon berättade för sin man vad hon varit med om. Ewy och hennes man Rune tog också kontakt med den granne som bor på andra sidan skogen för att få höra om han kunde förklara hur ljuset hade uppstått. Men det kunde han inte. Någon bil hade inte passerat på skogsvägen vid den tidpunkten på kvällen.

Mindre än en vecka efter det att Ewy hade haft sin upplevelse fick hon och Rune besök av grannen Stig Karlsson som bor någon kilometer längre in mot Tingsryd. När Ewy berättade om det hon varit med om reagerade Stig. Samma dag, men några timmar senare, hade han sett ett liknande klot från sin trädgård.

Stig Karlsson beskriver att det hela inträffade runt klockan 19:30 på kvällen, han satt inne i tv-rummet och väntade på nyheterna. Ute var det mörkt. Observationen inleddes med att Stig uppfattade hur något lyste in i rummet och hans första tanke var att någon hade kört av vägen. För att se om han kunde hjälpa till så gick Stig Karlsson ut i trädgården. Då fick han se ett starkt lysande klot som hängde borta vid en ek mellan bostadshuset och vägen. Klotet beskrev Stig som betydligt större än en fotboll, ungefär 80 centimeter i diameter och skimrande i ett vitt ljus.

Skenet uppfattades som så pass starkt att Stig upplevde att han blev bländad och skenet lyste också upp hela omgivningen ända fram till platsen där Stig befann sig. Efter en kort stund böjde sig Stig ned för att ta upp något från marken för att kasta mot föremålet, men när han sedan skulle resa sig upp igen så uppger Stig att han inte kunde röra armen. Han beskrev att han bara släppte det han höll i handen och han blev sedan stående och kunde inte röra sig. Stig själv upplevde det som om han hade fått någon strålning i kroppen.

Avståndet till klotet kan inte ha varit mer än femton meter vilket bekräftades när UFO-Sverige stegade upp sträckan i samband med att Stig Karlsson intervjuades på platsen av föreningens dåvarande ordförande Clas Svahn tillsammans med föreningens undersökare Håkan Ekstrand. Stig blev stående på platsen kanske en minut innan klotet försvann rakt upp. Runt en halv minut senare kunde Stig röra sig igen och han gick då tillbaks in i bostaden. I det här läget gjorde Stig ytterligare en upptäckt som han sedan satte i samband med det observerade fenomenet.

Stig uppger att när han kom in och tittade på tv:n var det en engelsk kanal på istället för de svenska nyheterna. Allting var omstuvat i tv:n och Stig hade fått kanaler genom parabolerna som han absolut inte skulle ha. Stig uppgav att han fick ställa om allt. Någon vecka senare träffade han Ewy och fick höra vad hon hade varit med om. Innan dess hade Stig inte berättat om sin observation för någon.

De här två observationerna gavs i båda fallen graderingen 2.2 på P-S-skalan. Orsaken till att rapporterna inte getts högsta tänkbara gradering på P-skalan beror på att det under undersökningens gång visat sig att rapporterna eventuellt skulle kunna ha sin förklaring i form av ett jordbävningensljus i båda fallen. Dock är detta inte annat än en relativt spekulativ teori som i nuläget inte kan förklara samtliga väsentliga delar i fallet, vilket gjorde att rapporterna ändå gavs den näst högsta graderingen på P-skalan.

Sammanfattning

Vi kan följaktligen se att det finns indikationer på återkommande fenomen i både Kolmårdenområdet och kontrollområdet och inte heller på den punkten skiljer sig alltså de två områdena åt. Kolmårdenområdet kan sammanfattningsvis inte betraktas som ett fönsterområde i nuläget och området kan inte heller anses ha varit ett fönsterområde vid något tidigare tillfälle. Så länge det inte presenterats andra och likvärliga metoder för att avgöra frågan om fönsterområden med hjälp av vilka det gått att presentera positiva resultat för teorin om att Kolmårdenområdet genererar ett större antal svårförklarliga rapporter, så bör vi inte heller betrakta Kolmårdenområdet som avvikande i frågan. Exempel på andra metoder skulle kunna vara mer ingående statistiska analyser där man låter ett signifikanstest avgöra frågan om ett område ska betraktas som ett fönsterområde eller ej. Dock så kan den sortens statistiska analyser likväl fungera som en metod för att kontrollera orsakerna efter att ett område enligt andra kriterier betraktats som ett fönsterområde.

Då områden överlag oftast betraktats som ufo-fönster efter rapportantal snarare än efter statistisk signifikans kan det vara rimligt att även fortsättningsvis låta rapportantalen som sådana avgöra frågan om ett område ska kallas för ett ufo-fönster eller ej (t.ex. enligt utformade kriterier liknande de som använts i detta arbete). Därefter kan frågan om orsakerna till de förhöjda rapportantalen (däribland frågan om fördelningen beror på slumpen eller ej), som då är den faktor som gör att området kan kallas för ett ufo-fönster, utvärderas och avgöras bland annat genom närmare statistiska analyser. Detta vore särskilt av vikt för att kontrollera vad sannolikheten är för att de områden som tidigare betraktats som fönsterområden med anledning av förhöjda rapportantal i själva verket kan förklaras med en slumpfördelning.

Den frågan riskerar dock att förbli obesvarad om vi endast utifrån mer ingående statistiska analyser som signifikanstest avgör frågan om ett område ska betraktas som ett fönsterområde eller ej, då vi inte nödvändigtvis kan utgå ifrån att ett område med säkerställda statistiskt signifikanta siffror för den sakens skull innehåller sådana skillnader i antal rapporter att området hade betraktats som ett fönsterområde även utan den statistiska analysen. Då det är av intresse att resultatet även kan ha implikationer på frågan om trovärdigheten kring områden som tidigare ansetts utgöra fönsterområden (något som alltså tycks ha gjorts utifrån antal snarare än mer ingående statistiska analyser) kan det vara rimligt att låta rapportantalet avgöra frågan om ett område ska betraktas som ett fönsterområde eller ej. Konstaterade fönsterområden kan därefter utvärderas och analyseras utifrån bland annat mer ingående statistiska metoder i syfte att undersöka orsakerna till att ett område betecknats som ett fönsterområde och däribland sannolikheten för slumpens inverkan i frågan.

Tack till

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till följande personer som sommaren 2015 deltog i Projekt Kolmården och därmed möjliggjorde insamlandet av mörkertalen i det område som här varit under utredning: Per Eriksson, Marco Eberhardt, Jan Hagberg, Tage Bång, Daniel Princip, Tony Ekberg, Anders Skoglund, Tobias Lindgren, Thomas Michanek, Amanda Berglund, Katarina Hampusson, Viveka Lindgren, Birgitta Rogsmo.

Jag vill även rikta ett särskilt tack till UFO-Sveriges ordförande Anders Berglund som bistod undertecknad i planeringen av Projekt Kolmården och som därefter även bidragit med synpunkter i många av de utvärderade rapporterna som utgjort arbetsunderlag i detta arbete. Utan de här personernas medverkan hade detta arbete inte varit genomförbart.

Undertecknad
Johan Gustavsson

2018-06-30

Referenser

1. Keel John, Operation Trojan Horse, Putnam 1970, sid. 157.
2. Ritchie David, UFO: The definitive guide to unidentified flying objects and related phenomena, Facts on File Inc 1994, sid. 236.
3. UFO-Sverige Aktuellt nr. 4/1982 samt 1/1983.
4. Lecllet Renaud m.fl. The Belgian UFO Wave of 1989–1992 – A Neglected Hypothesis.
5. UFO från A till Ö, utgiven av Riksorganisationen UFO-Sverige, 18:e upplagan 2004-08-09, numera tillgänglig via <http://www.ufo.se/index.php/fakta/lexikon> (sökord Ufo-fönster & Flap).
6. UFO-Sverige Aktuellt nr. 2/1983, sid. 10–12.
7. Hynek Allen, The UFO Experience, Henry Regnery Company 1972, sid. 24.
8. Vallée Jacques, Confrontations, Ballantine Books 1990, sid. 231–244.
9. Vallée Jacques, A System of Classification and Reliability Indicators for the Analysis of the Behavior of Unidentified Aerial Phenomena, april 2007, tillgänglig i juni 2018 via <http://www.jacquesvallee.net/bookdocs/classif.pdf>
10. <http://www.ufo.se/index.php/om-ufo-sverige/ufo-sveriges-rapportcentral/statistik>
11. <http://www.alltomvetenskap.se/nyheter/klotblixtar>
12. Seismological Research Letters, Vol 85, nr. 1, sid. 159–178.
13. Svahn Clas, UFO - Spökraketer, Ljusbomber och Utomjordingar, Semic 2015, sid. 352–356.
14. Svahn Clas, Möten med Det Okända, Semic 2009, sid. 146–150.

Bilaga 1 - Sammanställning av årsstatistik

Nedanstående uppgifter bygger på en genomgång av ett urval av de år som det funnits rapportstatistik över i UFO-Sveriges rapportarkiv. Under genomgången har de rapporter som getts en ufo-beteckning i statistiken gått igenom. För åren 2015–2016 (då undertecknad själv arbetade som ansvarig för UFO-Sveriges rapportmottagande) var det dock inte bara rapporter som getts en ufo-beteckning som listats som svårförklarliga. Även rapporter med relativt hög märklighetsgrad, men som av formella skäl inte getts en ufo-beteckning, inkluderades då bland antalet svårförklarliga rapporter.

I syfte att få siffror som bygger på något likartade kriterier som använts i detta arbete så har endast rapporter som i någon mån närmat sig en svårförklarlig status enligt de kriterier som jag arbetat med i analysen listats som svårförklarliga i nedanstående sammanställning. Det är följaktligen inte samtliga rapporter som getts en ufo-beteckning i de årliga rapport-sammanställningarna som listats som svårförklarliga i nedanstående sammanställning.

Exempelvis så har inga rapporter av tillsynes avlägsna ljusfenomen nattetid inkluderats i sammanställningen. Endast de rapporter som gjorts under det aktuella året har inkluderats i de årliga sammanställningarna och vid samtliga år med undantag för 1986, 1992 och 2003 så har rapporter från aktuellt år som inkommit under efterföljande år inkluderats i sammanställningen (t.ex. rapporter daterade 2001 men som inkommit 2002 är inkluderade i sammanställningen för 2001). Anledningen till att detta inte gjorts för ovan nämnda år är att jag inte funnit någon rapport-sammanställning eller statistik från efterföljande år i de fallen. När det gäller sammanställningen 2016 så inkluderades endast de rapporter som i skrivande stund (mars 2017) hade inkommit under 2017 men var daterade 2016. Orterna i listan syftar till de orter där de svårförklarliga rapporterna ägt rum.

Tabell 4: Antal svårförklarliga rapporter

Årtal	Inkomna	Svårförklarliga	Orter
1986	Ca 275	6	Hedemora, Borlänge, Ludvika, Smedjebacken, Voxna (Dalarna) Brunflo (Jämtland)
1989	40	0	
1990	59	2	Bollebygd (Västra Götaland) Äppelbo (Dalarna)
1991	117	1	Hälledal/Frillesås (Halland)
1992	105	0	
1997	341	0	
1998	279	1	Stenbäcken (Dalarna)
1999	336	0	
2000	233	0	
2001	111	1	Norrtälje (Stockholm)
2002	220	0	
2003	232	0	
2014	134	0	
2015	237	2	Åkers Styckebruk (Södermanland) Ivarsbjörke (Värmland)
2016	166	3	Nacka, Sigtuna (Stockholm) Lagan (Kronoberg)

Antal svårförklarliga rapporter: 16

Antal år: 15

Genomsnitt/år: 1.1

Bilaga 2 - Källans trovärdighet

- 0 - Används för en okänd källa, eller en opålitlig källa.
- 1 - Avser en rapport som tillskrivs en källa av okänd tillförlitlighet.
- 2 - Avser en rapport som tillskrivs en trovärdig andrahandskälla.
- 3 - Avser en rapport som tillskrivs en trovärdig förstahandskälla.
- 4 - Avser en rapport där en förstahandsintervju gjorts med vittnet, av en källa med känd trovärdighet.

Punkterna ovan har under detta arbete definierats enligt nedan.

Okänd källa = Exempelvis en rapport som är löst omskriven i media eller litteratur utan att det framgår hur eller via vilken kanal rapporten kommit till författarens kännedom. Ett annat exempel kan vara en rapport som är omtalad via olika källor utan att det framgår vem som först beskrev eller mottog en beskrivning av händelsen i fråga.

Opålitlig källa = Den ursprungliga källan är känd men betraktas som icke trovärdig. Exempel här kan vara att vittnet är känt men bedöms ha en låg trovärdighet, eller att den individ som mottagit och återgett vittnets beskrivning anses ha en låg trovärdighet samtidigt som det saknas kompletterande intervjuer med vittnet utförda av mer trovärdiga individer som bekräftar vittnets uppgifter såsom de har beskrivits av den icke trovärdiga källan.

Källa av okänd tillförlitlighet = Exempelvis så rör det sig om en individ som mottagit och återgett en vittnesbeskrivning men det saknas en uppfattning om återberättarens trovärdighet som källa (t.ex. en rapport som återgetts av en skribent för en lokal dagstidning). Ytterligare exempel rör rapporter då en beskrivning av en händelse mottagits av en trovärdig källa men utan att det förts några direkta kontakter med vittnet för att få en uppfattning om vittnets trovärdighet samtidigt som det saknas andra uppgifter om vittnets trovärdighet.

Trovärdig andrahandskälla = En vittnesbeskrivning har återgetts direkt till en andrahandskälla och andrahandskällan bedöms som trovärdig, men uppgifter från förstahandskällan (= vittnet) saknas. En ytterligare detalj som vi måste se till är den tid som passerat mellan iakttagelsen och den första redogörelsen från observatören. En högre trovärdighet än 2 ges inte till rapporter där redogörelsen inkommit efter mer än ca 48 timmar från observationen oavsett vilka omständigheter som finns i fallet. Punkt 2 kan därmed ses som utvidgad till att även syfta på en trovärdig källa via förstahand men vars utsaga har mer begränsad trovärdighet på grund av den tid som har passerat mellan observationen och den första redogörelsen.

Trovärdig förstahandskälla = Vittnet har inom ca 48 timmar från observationen gett en redogörelse via telefon, mail, inrapporteringsfunktion eller per post och bedöms som trovärdig alternativt har en redan känd trovärdighet.

Förstahandsintervju har gjorts med vittnet, av en källa med känd trovärdighet = Personlig intervju har genomförts med vittnet av en undersökare med känd trovärdighet och vittnet bedöms som trovärdig och/eller har en redan känd trovärdighet, samtidigt som vittnets redogörelse har inkommit inom ca 48 timmar från observationen.